

CULTURA POPORULUI

Nu ești nici odată prea bătrân ca să devii mai înțelept.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
Pentru autoritățile sătești 300
Pentru instituții particulare și de stat 400
Iar de la 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI VOESTE ȘI VEI PUTEA”
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACTIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I

BUGUREȘTI, 10 AUGUST 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16

ANUL X, Nr. 334—335
Apare în fiecare Duminică

Și dacă nu se văd nu sunt ?

Ce lucrezi, lucrează bine și vezi
cum are să fie sfârșitul.
Zicere din vremea Romanilor.

1. Omul din ziua de azi ușor numește superstițios pe cel care crede în puteri în care nu se pot pipăi. Și e adevărat că sunt pe lume mulți superstițioși. Adică oameni stăpâniți de credințe fără teme, în închipuirii goale. Dar nu mai puțin sunt superstițioși și din acei care cred că nu sunt oameni care cred în puterea unor formule seci, în puterea unor vorbe lipsite de cuprins, pe care mulți le frământă în gură, dar fără a lega de ele un înțeles oarecare.

Așa este cu vorba de libertate știință, democrație, voință națională, pe care unii le văd ca leacuri minunate pentru felurite dureri ale țării. După dreptate însă, acestea sunt curate vorbe goale, dacă mai înainte de ele nu se află în suflete puteri curate de învățatură, de cuvânt, de omenie, de cuget drept, pri care vorbe ca cele de mai sus își capătă viață și mers sănătos.

Dar tocmai oamenii care văd superstiții la alții și care nu au ochi decât pentru lucrul pipăit scapă din vedere alte puteri lângă care trebuie să treacă cu mare sfială și cu care nu trebuie să se joace. Dacă multe temeuri pe care le întrebuintăm noi în viața națională nu au ca ceva simțit decât o răstire a lor cu buzele, mulți trec pe lângă ele cu mare ușurătate și săvârșesc păcate împotriva țării. Săvârșirea lor se poate răsună cu amar când nici nu te gândești.

Un asemenea temei este jurământul oștirii. Toți cei care slujesc în oaste se leagă prin jurământul înaintea capului țării și vor păstra credința și vor urma cuvântul lui în orice împrejurare. Iar acest legământ se face, nu ca o făgăduință oarecare pe care omul slab și supus ispitei o poate călca. Nu, ci tocmai pentru că omul e slab și nu te poți bizui pe el, legământul acesta se face pecetluindu-l cu numele lui Dumnezeu, care nu se poate schimba ca omul.

„În numele lui Dumnezeu, Atotputernic...” cu aceste cuvinte începe jurământul ostășesc. Deci ceia ce are pe el ca pecetluire dela Dumnezeu, nu se poate nici călca, nici schimba de azi pe mâine, ca o hotărâre oarecare a omului, pe care se pot prefăce dela zi la zi. Tot pentru temeiul acesta, jurământul nici nu se săvârșește ca o singură lucrare a mea, împlinită numai prin puterile și autoritatea mea, ci se face înaintea preotului care-l primește, adică înaintea organului lui Dumnezeu.

Românul spune, din adâncul înțelepciunii sale, că dacă îți dai cuvântul numai prin tine în suși și încă are putere. „Pe unde a eșit cuvântul iese sufletul”, a dică dacă gâtul este organul rostirii cuvântului, prin care, după credința poporului, iese sufletul, înseamnă că și cuvântul, care trece pe același drum al sufletului, trebuie să fie în mare cinste și nici să-l rostim ușor, nici să-l dăm cu ușurință. Cu atât mai mult când acel cuvânt este legat prin jurământ înaintea lui Dumnezeu.

Se înțelege, dacă această pe celuire nu este ceva pipăit și nu se vede, nu urmează că oamenii care nu cred decât în joace pipăite, trebuie să se joace ușor cu jurământul. Nu trebuie să creadă că aceasta e formulă a vieții peste care putem trece cu ușurință.

Aici e primejdia oamenilor care nu cred decât în ce se pipăie că ușor trec peste puteri ascunse ale lucrurilor, peste țefele nevăzute, prin care ele se leagă și care sufletele se cărmuiesc. Dacă

vei băga în capul oamenilor că ei n'au a crede decât în ce se pipăie, e vai și amar. Atunci intrăm în viața de bestii, prin care numai țesela are preț și putere înaintea lor.

2. Noi am avut în mijlocul nostru un fapt de mare bucurie, pe care țara l'a primit bătând din palme. Acesta a fost venirea Regelui în țară. Și noi am scris trei articole în privința aceasta, arătând că venirea Regelui arăspuns gândului obștesc și că lumina dorea mai multă statornicie în cărmuirea țării.

Dar fapta aceasta trebuia făcută și cu buna folosința a tuturor puterilor sufletești care în alcătuirea nevăzută a țării. Țara nu este numai pământ și ape și oameni. Este o tovarășie nevăzută de suflete, prin care ne simțim legați unii de alții și alcătuim astfel un popor. Când Regele a venit în țară, fapta trebuia făcută cu pasirarea tuturor legămintelor sufletești ale ei. De ce să nu faci, ce te ai apucat să faci, în chipul cel mai bun în care se putea face?

Cu toate acestea cărmuitorii noștri n'au lucrat pentru venirea Regelui în chipul cel mai bun care trebuia făcut. Regele a fost primit la granița și în București de unele organe ale oștirii. S'atârșe, au făcut aceasta din poartă. Dar toți acești oșteni erau legați prin jurământ către Regele Mihai. Puteau ei primi cu alai și cu urale și gata de slujbă, ca pe mai marile lor, pe acel căru care nu erau încă legați prin jurământ către altul?

Iată lucrul la care cărmuitorii țării nu trebuiau să supuie oșterea. Și când te gândești că lucrul acesta era ușor de făcut! Ce era o așteptare de două zile, până când era isprăvită alegerea lui Carol II ca Rege, și atunci toată oșterea era sibodă să jure credință noului ales?

Regele Carol II a venit în țară la 6 Iunie a. c. A fost ales la 8 Iunie. Dar în vremea aceasta scurtă, unele organe ale oștirii au apucat să se poarte cu Principele pribeg venit de peste granița cași cum el ar fi fost regele lor. Apoi aici e punctul cu picină, care nu trebuia să se petreacă. Jurământul e jurământ. Câtă vreme ești legat de el către care ai jurat, câtă vreme tu nu ești dezlegat de el, prin același organ, care te-a legat, tu rămâi la cuvântul rostit pe calea pe care iese sufletul.

După două zile însă, Adunarea Națională s'a rostit, Carol II a fost ales Rege al României. De data aceasta, fiind la mijloc voința națională, se înțelege că nu mai era în față nici o piedică pentru dezlegarea jurământului dintâi și legarea sufletului prin jurământ către Carol II.

Dar dacă lucrul acesta este așa de ușor de înțeles și era ușor de făcut, de ce s'a făcut altfel? De ce au fost puse unele organe ale oștirii să treacă ușor pe lângă jurământul cu care au fost legate? Ce? Adică dacă jurământul e numai g'ar din buze, dacă pecetluirea lui dela Dumnezeu nu se vede, dacă deci nu este pipăit, nu este el slujbă vie și putere de care trebuie să se ție seama?

Iată de ce nouă ne pare rău că o faptă care se putea face bine nu s'a făcut în chipul cel mai bun în care putea fi făcută. Iată pentru ce ne pare rău că, pentru un fleac de două zile de așteptare, s'a pus atâta grabă, încât unii oșteni au fost puși într'o stare care nu răspunde celei pe care o dăm noi ca învățatură despre jurământ.

Celce scrie aceste rânduri s'au dat dese prijuiri să facă slujbă rostirii jurământului ostășesc. Am rostit multe cuvântări la astfel de prilejuri. De aceea, ca preot nu mi-a părut bine că s'a trecut așa de ușor peste un act al vieții ostășești, care trebuia ținut în toată cinstea și vrednicia. Jurământul, ca multe alte acte ale vieții noastre obștesci, nu trebuie luat drept formulă obișnuită cu care ne putem juca, și iată pentru ce cărmuitorii noștri trebuiau să găsească alte căi pentru buna primire a Regelui, fără să supuie la grea încercare marea faptă a jurământului ostășesc.

Arhim. SCRIBAN

Ce repede trec anii. În noaptea de 14 spre 15 August 1930, se vor împlini 14 ani dela intrarea României în războiu.

Și parcă a fost ieri. De nu ne-ar sta în față realitatea intruchipând visul nostru dorit de sute de ani, am crede că nici n'a fost cândva. În seara zilei de Sfânta Maria Mare a anului 1916, clopoțele tuturor bisericilor de pe întreg cuprinsul țării, au început să sune adânc și tot mai adânc, împrăștiind tuturora vestea, de mult așteptată,—intrării noastre în războiu contra Austro Ungariei, iar oștenii noștri în numele libertății și dreptății răstigniți de 1000 ani, plecând cântând spre plaiurile Ardealului.

Războiul începuse în Europa cu doi ani mai înainte, și aproape întreg continentul era prins în hora sângeroasă. Cum au trecut cei doi ani de neutralitate, cei cari au trăit atunci pot să-și dea seama. Aproape nici o țară nu s'a găsit într'o situație mai grea ca a noastră. Eram la o răspântie de unde porniau 2 drumuri pline de primejdie, și nu știam pe care să apucăm.

Am stat într'o așteptare plină de înfrigurare, plină de speranțe dar și de decepții, pe care nu puteam ști ce va aduce viitorul. Și atunci marii bărbați „N. Filipescu, T. Ionescu și B. Delavrancea”, ne-au pregătit pentru a fi alăturarea de puterile Apusene, căci nu puteam merge lângă Ungurii asupritori de veacuri ai poporului românesc. Franța și Anglia ne-au cerut în luna August 1916 să intrăm în Războiu. „Acum ori nicio dată!” La 4 August s'a încheiat un tratat între România și Anglia, Rusia și Italia de alta prin care ni se asigura unirea cu provinciile românești din Austro Ungaria. Și astfel am pornit la războiu. Visul nostru dorit de sute de ani avea să se împlinească, sau ne vom prăbuși în adâncuri de prăpăstii, pierzind și ce mai aveam.

Și la cel dintâiu semnal de trambiță sau la dangăt de clopot, plugarii noștri au alergat din toate părțile țării spre regimente. Și alături de ei au alergat oșteni din toate straturile sociale ale țării. Nu se pot uita nicio dată acele trenuri pline ca stupii, de oșteni arătați pe tamponane pe scări sau suși sus pe vagoane, toți cu fețele vesele cântând și chinând mergând spre regiment unde schimbau hainele lor de toate zilele pe uniforma verde și primiau armele ce aveau să-i înfrățescă cu moartea.

Iar trupele de lângă hotărâu și trecut într'un avânt necunoscut aproape în istorie. Și apoi după cele dintâiu isbânde a început declinul, a început înfrângerea. Entuziasm, vitejie, Jertfă nu ne-au lipsit; dar ce puteam face înaintea armamentului, mijlocului științifice de luptă și mai ales contra numărului destul de mare al dușmanilor noștri? Apoi încapacitatea unora dintre comandanți, nehotărârea lor, nepăsarea Rușilor, trădarea chiar, ne-au dus la dezastru dela Turtucaia, unde 6 zile oșteni bădărăni de-ai noștri, oțeliți în lupte, au ținut piept pohoului dușman, spre a fi învinși,

măcelăriți cu toții și supuși la cele mai barbare chinuri din partea poporului vecin cu noi, care ori și când și ori unde se plânge de asupriri pe care le îndură de la administrația română în cadrul.

Apoi a început retragerea în toată tristețea și amărăciunea ei. Ce bucurie aveau cei cari ne îndemnaseră să fim alături de puterile centrale când vedeau că mergem din înfrângere în înfrângere! Ne-am retras în Moldova și ne-am pregătit să ținem piept cu ori ce preț dușmanilor cari erau tot mai dârzi și voiau să cuprindă întreg pământul românesc. Acolo pașaiți de Ruși, dar ajutați de Franța, am putut să ne refacem și să ne pregătim pentru lupta ce avea să decidă soarta noastră. Și în toată Moldova n'a fost așteptare plină de înfrigurare, n'a fost grijă și desnașdeje mai mare ca atunci. Trebuia dacă vom fi învinși să pornim într'o pribegie fără țel, sau să ne punem dușmanului asupritor, să fim străini în țara noastră.

Și minunea, în care prepușini mai sperau, s'a împlinit. La 6 August 1917 s'a dat cea mai grozavă bătaie la Mărășești care până la războiu nu era decât o răscurce de drumuri, iar de atunci este o răscruce a istoriei noastre, în drumul spre glorie și lumină. După cum o dinioară Călugărenii (la 1595) a însemnat triumful creștinătății asupra Turcilor, tot astfel Mărășeștii au însemnat în istoria noastră triumful dreptății însăși, al cinstei, al jertfei de sine și iubire de patrie. *Rahova sau Podul Inalt, Călugărenii, Feldioara, Plevna* se alătură la Mărășești și Mărășeștii, „care simbolizează unul însușina de a învinge, iar celălalt hotărârea de a nu se lăsa biruit”. Deacum iarăș răsar steaua noastră, iar mergem în drumul spre isbândă, iar Germanii sunt învinși aproape pe toate fronturile, fiind siliți să ceară pace.

Deacum Carpații nu mai sunt hotar, frații nu mai gem subjugăți căci aproape toți sunt desrobiiți. Și desrobiiți și Turda unde a fost omorât mișelește pătimind ca un mucenic cel care a fost Mihai Viteazul „suflet urșit la sbucium și îndelungă frământare”; și desrobite s'au Putna, Suceava, Chilia, nume care amintesc de marele Voievod Ștefan; și desrobite e și Bălgadul (Alba Iulia) în care s'a încoronat la 1600 ca domn al Transilvaniei neînfricoșatul Mihai, și unde au suferit munci și chinuri de Martiri *Horia, Cloșca și Crișan*.

Și Ardealul, Bucovina și Basarabia s'au unit cu noi. Ungurii și Rușii nu mai erau stăpâni. Era un fapt împlinit și nu credeați de-i vis sau a avea.

Și le-a mai fost dat trupe lor române să cuprindă și *Budapesta la 3 August 1919*, pentru a potoli dezordinile făcute de comunistul Bela Kun și a introna liniștea. I a fost dat Generalului *Rusescu și Traian Moșolus* să intre în Capitala lui *Mati Corvin*, unde mai intrase odinioară Soliman cel Mare. A fost dat Vlahilor să introducă liniștea în țara magnaților și conților. În luna August comemorăm 3 fapte

mai: intrarea noastră în războiu, înfrângerea, după ce anulul Mărășeștii și ocuparea unei capitale de trupe române. Au fost jertfe mari, căci ori ce lucru mare, ori jertfă mare. Vechea Dacia—idealul nostru de sute de ani—iarăși este ca și acum 2000 ani cu puține excepții. Visul dorit de secol s'a împlinit. Nu ce rămâne decât să lucrăm pentru propășirea și întărirea acestei țări. Să nu uităm că numai dintr'o singură țară se poate aprinde un foc mistitor, iar dansul morții să înceapă tot ca în 1914.

Să nu uităm că Rusia a fost și va fi oricând un pericol de neînțelatură; că Germania nu va uita niciodată înfrângerea ei; că Ungaria și Bulgaria sa înarmează mereu și fac plângeri contra noastră ori de câteori au ocazia. Noi ce vom face oare sau mai bine zis ce facem?

George I. Marinescu

Dinastia noastră și cultura românească

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român are prilej de mare bucurie. M. S. Regele Carol II-lea a primit să fie presidentul de onoare al Astei noastre. Această prealinită cinste ne o făcuse îndată după unie, și Marele Său Părinte Ferdinand cel loial, care ne-a fost mare sprijinitor, și care nici la o parte nu și a utat de așezământul nostru lăsându-l în testament între moștenitorii săi.

Înalta atențiune a Regelui Carol II-lea a fost vestita secțiilor Astei de către președintele nostru *Vasile Goldiș* într'o zi de mare însemnată pentru una din secțiile noastre, și prin ea pentru întreaga Asociațiune: în ziua când eșisră pentru întâia oară în fața publicului „*Sociul Carpaților*” organizație în cadrul secției de Educație fizică a Astei.

Vestea despre înalta distincțiune ne-a fost împărtășită s'ara în sala Teatrului Național din Cluj, unde „*Sociul Carpaților*” executau punctele unui minunat program de festivitate. Vestea a fost primită cu nesfârșite urale și ovaii.

Ne am bucurat cu toții pentru această înaltă atențiune pe care chiar la începutul Domniei Sale Regele Carol II-lea a ținut să o arate vechiului așezământ ardelean de cultură.

Ne-am bucurat văzând pe Flu mergând hotărât pe urmele părintelui.

Dealtfel toți trei Regii de până azi ai României au fost puternic sprijinitori și cultorii Românești. Regele Carol I a fost Patronul suprem al celui mai înalt așezământ de cultură românească *Academia Română* la îndemnul și sub patronajul său a început publicarea marelui dicționar al limbii române „*Magnum etimologicum*” și dela El ne-a rămas *Fundatiunea Carol*, mare așezământ cultural, cu bibliotecă pentru

Sub acest titlu, a fost publicat în Ziarul „Universul” un articol, în care se arată unele temeiuri păgubitoare pentru Biserica noastră ortodoxă, mai accentuate în Ardeal. Aceasta mișcare contra Bisericii ortodoxe, se vede însă și în vechiul regat. Curentul străin de religie dominantă, venit la cărmă țării, a căutat pe toate căile, prin toate mijloacele a ridica la o treaptă mai înaltă Biserica Unită, fapt care nu s'a văzut puțin nici când uniții erau sub stăpânirea ungarilor.

După ce Concordatul cu Papa a fost semnat fără votul preoștii ortodoxe, cu tot protestul după, astăzi Uniții vin cu alte propuneri care se zice, au fost la moment satisfăcute.

Au cerut prin graiul Domnului Măntuitorului, și să cadă în București o cateedra monumentală, chiar în inima Capitalei. Dorința

li s'au împlinit, căci li s'au aprobat un teren, care serveste astăzi ca parc, în dosul „Vamei Poștii”.

Ba chiar se spune că li s'ar fi aprobat și un fond de 30 milioane lei.

Cu adâncă mâhnire și revoltă sufletească privim astăzi spre ceia ce se plănulește a se înfăptui, lucru care noi și are nici un rost aici.

După ce Biserica Ortodoxă din Ardeal a suferit și suferă mult și astăzi din cauza îngăduinței de a se amesteca persoane străine de Biserică, în chestiuni privitoare la aceasta, urmărind scopuri de propagandă și să se atingă de drepturile sfinte ale bisericii străbune, astăzi vin cu propuneri care ne umilesc.

S'a cerut să se facă un local Sintei Patriarhii la București, lucrările nici n'au început și va mai trece mult și bine până poate se va face ceva.

Vedeți în această privință Uniții pot mai mult de cât Ortodocșii și să nu ne mirăm când într'o bună zi va fi adus în București și vre-un Papă, pentru o mai bună înțelegere a elementelor catolice aici.

Faptul acesta e mai mult decât o umilire pentru noi, de acela trebuie să luăm măsuri din timp pentru împiedicarea de a se clădi un astfel de local, numărul uniților în București fiind cu mult mai mic decât al celorlalte confesiuni, ba chiar decât al Grecilor, Rușilor și Bulgarilor, deci nu și are nici un rost.

Biserica ortodoxă din Transilvania n'a fost improprietă de către statul ungar cu nici o palmă de loc, pe câtă vreme Biserica unită a fost înzestrată cu moși înțins, ba încă a fost scutită de expropriere, de care n'a fost însă lipsită Biserica Ortodoxă.

Privind deci lucrurile așa cum stau, vedem că țara noastră, unde Biserica dominantă e cea ortodoxă, e supusă la fel de fel de umiliri care s'au datorate numai guvernăntilor noștri, care pentru cei ce nu sunt încă membrii ei, cuprind câteva învățături de mare însemnată, și anume:

1. Trebuie să cobă un mare preț un Așezământ ca „Astra” dacă însuși capul încoronat al țării află de bine să fie în fruntea lui.

2. Ceu ce prețurile Regele țării trebuie să prețuim și noi, mari și mici.

3. Datoria noastră este să fim între cei înțelețiori și rostitorii Astei, și să ne grăbim întru sprijinul ei. Să nu mai așteptăm alte îndemnări; pilda Regelui să ne fie de ajuns.

4. Să nu mai spunem: Astra azi nu mai are nici un rost ce a făcut ea în trecut acum are datoria să facă Statul român.

5. Dacă Regele îl află încă un rost mare Astei noastre, putem fi încredințați că așa e. Pentru că în adevăr Statul nu poate răzbi să are și să samene mereu de cât e lipsă grabnică în ogorul sufletului românesc. Și munca societăților particulare, cum și „Astra” noastră poate fi de mare ajutor întării neamului.

I. Agărbiceanu

li s'au împlinit, căci li s'au aprobat un teren, care serveste astăzi ca parc, în dosul „Vamei Poștii”.

Ba chiar se spune că li s'ar fi aprobat și un fond de 30 milioane lei.

Cu adâncă mâhnire și revoltă sufletească privim astăzi spre ceia ce se plănulește a se înfăptui, lucru care noi și are nici un rost aici.

După ce Biserica Ortodoxă din Ardeal a suferit și suferă mult și astăzi din cauza îngăduinței de a se amesteca persoane străine de Biserică, în chestiuni privitoare la aceasta, urmărind scopuri de propagandă și să se atingă de drepturile sfinte ale bisericii străbune, astăzi vin cu propuneri care ne umilesc.

S'a cerut să se facă un local Sintei Patriarhii la București, lucrările nici n'au început și va mai trece mult și bine până poate se va face ceva.

Vedeți în această privință Uniții pot mai mult de cât Ortodocșii și să nu ne mirăm când într'o bună zi va fi adus în București și vre-un Papă, pentru o mai bună înțelegere a elementelor catolice aici.

Faptul acesta e mai mult decât o umilire pentru noi, de acela trebuie să luăm măsuri din timp pentru împiedicarea de a se clădi un astfel de local, numărul uniților în București fiind cu mult mai mic decât al celorlalte confesiuni, ba chiar decât al Grecilor, Rușilor și Bulgarilor, deci nu și are nici un rost.

Biserica ortodoxă din Transilvania n'a fost improprietă de către statul ungar cu nici o palmă de loc, pe câtă vreme Biserica unită a fost înzestrată cu moși înțins, ba încă a fost scutită de expropriere, de care n'a fost însă lipsită Biserica Ortodoxă.

Privind deci lucrurile așa cum stau, vedem că țara noastră, unde Biserica dominantă e cea ortodoxă, e supusă la fel de fel de umiliri care s'au datorate numai guvernăntilor noștri, care pentru cei ce nu sunt încă membrii ei, cuprind câteva învățături de mare însemnată, și anume:

1. Trebuie să cobă un mare preț un Așezământ ca „Astra” dacă însuși capul încoronat al țării află de bine să fie în fruntea lui.

2. Ceu ce prețurile Regele țării trebuie să prețuim și noi, mari și mici.

3. Datoria noastră este să fim între cei înțelețiori și rostitorii Astei, și să ne grăbim întru sprijinul ei. Să nu mai așteptăm alte îndemnări; pilda Regelui să ne fie de ajuns.

4. Să nu mai spunem: Astra azi nu mai are nici un rost ce a făcut ea în trecut acum are datoria să facă Statul român.

5. Dacă Regele îl află încă un rost mare Astei noastre, putem fi încredințați că așa e. Pentru că în adevăr Statul nu poate răzbi să are și să samene mereu de cât e lipsă grabnică în ogorul sufletului românesc. Și munca societăților particulare, cum și „Astra” noastră poate fi de mare ajutor întării neamului.

Diac V. FUSU

Numărul viitor al Ziarului Cultura Poporului va apare la 7 Septembrie.

Impresii din Slănic (Moldova)

Această minunăție și cercețată stațiune de la poalele Carpaților noștri atrage în fiecare an multă lume pentru frumusețea locului și neîntrecutele sale izvoare.

Inconjurată de munții Puf, Cerbu și Dobru, stațiunea de izvoare minerale a Slănicului din Moldova își arată splendoarea ei prin vilele elegante ce se înalță cu turnurile lor, minunatul parc cu trandafiri și alele variate ce șerpuiesc alături de păraele liniștite, care ne încântă cu murmurul lor.

Lume adunată din toate unghiurile țării vine să-și recăpăte sănătatea și să se bucure de minunea climii plăcute.

Aici se adună lumea aleasă, frunțiși ai țării, pentru cercetarea locului, unde binefăcerea naturii a înzestrat această localitate.

În binecuvântata pădure de brazi, alături de pinii cei străbăți în cale, dai peste o mică cascadă care se izbește de pietrele largi sub munții înalți și stâncosi.

Ne aflăm aici la o înălțime de 530 metri deasupra nivelului mării.

În această localitate, mai aflăm și lume de tot felul, care, ca niște pete de flori colorate, presărate pe câmpie, împreștează și umple de viață parcul și drumul ce duce către izvoare.

Pretutindeni viață, care pulsează cu ritmul ei nebănuit, sub umbra temperată a munților și sub clocotul apelor cristaline, care se lovesc tainic pe ascuțitul vechilor pietre.

Nu e oare aceasta o întrebare către sufletul nostru, care ne arată calea dumnezeiască a ordinii?

Automobilele de curse staționează gata, colea lângă punte, pentru serviciul călătorilor.

E peste tot atâta grai, atâta lumină, care ne străbate ființa, încât cădem plecați și covârșiți în fața măreției prin care forța atotputernică a înzestrat pământul.

Pentru ce astăzi? Pentru ce nu mâine? Astăzi sau mâine, natura e aceeași, cu forța ei neînvingătoare ne arată drumul către viață.

Înainte! către lumină, înainte! către viață, către tot ce ne poate înălța către ce e vrednic și frumos!

Ritm al poeziei, cadență a sunetelor, voi rămâneți veșnic frumoase prin măreția voastră!

Afară de distracțiunile ce se găsesc aici, Slănicul din Moldova se mândrește cu o frumoasă bisericuță nouă, ridicată prin pietatea soților Pandrea zugrăvită de pictorii Stelian D. Iliescu și Grigore Costănescu din Ploiești.

Služba se săvârșește cu multă evlavie, de către un tânăr apostol cu credință în Domnul.

În mijlocul vieții, ori unde

ne-am afla, nu putem trăi afară de Biserică. Fie într-o stațiune de munte sau de băi, alături de odihna pe care o căutăm pentru timpul vacanței, avem nevoie și de reculegere creștinească. Fie că noi căutăm aici numai ajutorul rugilor noastre, dar mai presus venim la biserică ca să găsim hrana și liniștea sufletească de care nu ne putem lipsi.

Ei bine, aici, sub catapeteasma cucernică, prin vrednicul dor creștinesc al acestor soți ziditori ai bisericii, găsim lumina vieții spre veșnica pomenire a faptelor lor.

Războiul din 1916-1918 a distrus vechea bisericuță de lemn și inimile credincioșilor rămăseră fără de mângâiere. Răvna acestor doi soți i-a îndemnat să ridice din temelie dumnezeiescul altar.

Intrând în biserică, într-o după amiază, pe când se începea slujba vechernică, două fetițe, ca de vreo 6-7 ani se sfătuiu sfioase dacă să intre sau nu în biserică.

Am privit cu dragoste nevinovăția lor și le auzeam spunând: «Mama, ne-a spus că să intrăm și să ne rugăm».

Bine, le-am spus eu fără a le cunoaște, dacă mama v'a spus, lăsați cercul de joc la ușă, intrați, rugați-vă și pentru mama voastră, iar florile de câmp ce le-ați cules, puneți-le la icoană.

Copiii s'au rugat și au îngenuchiat alături de mine și i-am mângâiat pentru credința lor sinceră și curată.

La Slănic se pot face pe umblări sau excursiuni cu automobilul și unde nu se poate, cu piciorul. Această stațiune, crud încercată în anii 1916-1918, s'a refăcut cu multă greutate și numai în parte.

Schelele vechilor ruine, care au făcut mai înainte podoba acestei stațiuni, le putem vedea și astăzi ca mărturisire a grozavului măcel.

Sus, urcând pe nenumărate pietre, pe piscul munților, pe un drum cotit și un suș obositor, dai peste ruinele tranșelor, unde au luptat eroii neamului românesc în marele război.

P. S. S. Episcopul Cosma al Dunării de Jos, își are aici reședința de vară.

Peste tot se oglindește ordine și un spirit de bună voință, care răsăr plăcute sub cerul cald și blând al Moldovei.

Laura Scriban.

Stampă — de Sculpt. Gheorghijă

O clipă și pentru biata țărănime

Muncitorimea îndepărtelor suburții își are, de bine de rău organizată, asistența medicală.

Înainte și după război, miniștri, cu duioasă înțelegere, în legi smulse împrejurărilor, insuficient pregătite, uneori sub presiunea crescândă a mișcării socialiste, altele sub obsesia cifrelor electorale, totdeauna însă cu inimă, au dat muncitorilor mijloacele de a avea cu ușurință la îndemână, un dispensar, o maternitate, un spital și un medic.

Țărănimea desfundatelor sate, este însă cu totul departe de aceste realizări.

Tuberculoza, sifilisul, malariala, pelagra și au întins necontenstat imperiu peste ulițele cu eterne băltoace. Cu neîntrerupte talazuri de praf, ca adăposturi veterinare pentru oameni, care nu cunosc igiena corporală și mai cu seamă, necesitatea unei bune alimentații.

Slăbit de alcoolul hereditar, dator de trecătoare momente de uitare, născut în condițiuni, care diminuează lățele vitale, smaraldul mocirlelor, adăpostitor a miliardelor de agenți, și ulița, metamorfozată alternativ — în glod sau praf, îi pregătesc un teren minunat pentru orice fel de boală.

În rezumat: 20 la sută din țărănime e consacrată prin definiția mormântului spre care merge lent, urmată de sinistrelor acorduri ale unui marș funebru și 80 la sută stă descoperită la dispoziția înafințului număr de boli cuceritoare.

În asemenea împrejurări, banhetele oricui, date pentru triumul țărănișmului, înseamnă masa din timpul priveghii, și este permis fiecăruia să fie dezordonat și inconștient de vesel.

Mor cei care pe baza dreptului istoric și a dreptului uman au privilegiul să trăiască.

Se stinge vădit o populație a unei țări, disproporționând oribil raportul între mortalitate și natalitate — și determinând toate consecințele acestui fenomen deficitar.

Dispare ceea ce mai vânos în oaste și pier cei ce știu să rămână mai senini în fața morții.

Se fac una cu țărâna, căpușoarele, care poate adăpostesc scântea dumnezeiască cu care s'ar crea genial pentru ceea ce este specificul nației.

Împotriva acestei prăbușiri, stăpânirea țării răspunde cu 16 sau 18 comune.

Inchipuiți-vă kilometri, care sunt dela reședința medicului, până la fiecare comună; înțea seama că medicul ca apostol ce este, merge pe jos; adăogați că nici o boală n'are angajament să aștepte venirea medicului, ca să se desvolte și ca să-și spună ultimul cuvânt; a-veți în considerație că medicul nu umblă cu farmacia după el și nici cu instalațiile unei săli de operație — și trageți concluzia la ce mai servește în majoritatea cazurilor venirea lui. Reprezen-

tanții zilnici ai statului în sat în această direcție ca și delegații permanenți ai științei medicale, amăn să fie, plini de majestate de competență și de devotație agentul sanitar — fostul biet branardier de regiment și moașa, a tot cunoșcătoare a tuturor burenelor vindecătoare, alături de baba satului, care în legătură cu diavolul recomandă neîncetat leacuri măntuitoare.

Unde e fericițul partidului politic, al cărui program s'a conste exclusiv dintr'un singur punct: însănătoșirea populației rurale.

Ultima lege sanitară, nu știu ce conține: dar dacă nu cuprinde acest capitol rămâne să mărturisească de absența crimi-

nală a celor în drept dela această elementară datorie.

Nimic nu se poate clădi pentru un popor ale cărui direcție strategice de regenerare, au o rezistență din ce în ce mai mică, roase de boale, pentru a căror alungare, nu se poate face nimic.

Un program de elementară prevedere politică — mai ales când îi zice și țărănească, trebuie să realizăm salvarea populației dela sate — prin: deplasarea unui număr cât mai mare de medici dela orașe la sate — înființarea unui număr cât mai mare de spitale înzestrate și de dispensare comode.

C. Dinu
directorul liceului din Buftea

Xilografie. de I. Gheorghijă

„Apărarea Națională“

În No. 332-333 — al acestei gazete, — sub titlul de mai sus, am scris despre arma specială, — cu care os țara română, — în războiul cel mare, a zdrobit cele mai mari forțărețe ale dușmanului.

«Patriotism, iubire de neam, țară, Rege și Dinastie».

Armă, — care după constatarea și convingerea mea, nu se mai făuresc cum ar trebui, și zicem: Despre ce ar fi trebuit și ar trebui făcut la sate în această direcție, — voi arăta prin alt articol.

Mă țin de cuvânt, și iată ce cred și sunt de părere, că trebuia făcut iar, — dacă nu s'a făcut, se poate face și acum:

1) Toți dezertorii și toți prizonierii de bună voie, în special cei ce n'au stat nici o zi în vreun lagăr, să fi fost amnistiați, dar, în schimb să fi fost încorporați din nou, pe un timp egal cu cel care a lipsit de la datorie, — formați în batalioane etc., puși de preferință sub comanda ofițerilor invalizi și a celor ce-și au scurtat zilele în lagărele dușmane, — nu să poarte arme fiind nedemnit, ci, cu ei să fi reparat tot ce a stricat războiul: șosele, clădiri, gospodării, poduri etc. Cei ce veniți acasă mai serviseră și dușmanul, să fi fost concentrați pe termen dublu.

2) Ca semn distinctiv al

Rugăm pe abonații noștri care nu ne-au plătit abonamentul, să ni-l trimită cât de curând, având nevoie pentru continuarea în condițiuni mai bune a «Gazetei».

lașității și netrebniciei lor, să fi fost obligați printr'o lege, sub pedepsă aspră, — de a purta întotdeauna, o placardă indicându-i lașitatea.

3) În fie care sat, să se fi întocmit un tablou de ei și un tablou de invalizi, văduve și orfani de război, și, pensia convenită celor din urmă să fi fost și să fie plătită de cei dintâi.

4) Să li se fi ridicat prin lege drepturile civile și politice, ca nedemni de a se bucura de niște drepturi pe care nu le au apărât.

5) În fiecare Școală, Biserică, instituție publică, să stea veșnic afișat numele lor scris pe o tablă neagră.

6) Să nu fi fost primiți în nici o funcțiune publică, nici vâcar sau porcar în satmăcar.

Prin acestea, cei ce și-au făcut datoria, pe lângă că erau satisfăcuți sufletește, dar erau și scutiți de băfeala la care sunt în tot momentul expuși, din partea acestor netrebnici! Copiilor li se întipărea în minte și în inimă, pățania celor ce nu și apară drepturile, călcând jurământul, și cum sunt stimați cei ce-și fac datoria. Acestea serveau de icoană vie și imbold pentru noua generație, viitorul cetățean și oștaș, de mâine.

Neapărat că, aceste măsuri s'ar fi putut și se pot aplica și la orașe, căci și acolo au fost destui netrebnici!

Eu tot mai sper încă, că dacă nu toate, dar, în parte se vor aplica aceste măsuri?!. Sunt absolut necesare!

Stan Gh. Persinaru

Altite și Bibiluri

Drumuri drepte și obiceiuri strămoșești. — Sanatorului Westend. — Oamenii datoriei. — Sanatorului Rekavinkel; — Scrisoarea Domniței Ileana.

Răspunsul septegenarei.

Drumul drept e cel mai scurt, zice proverbul și așa este. La obiceiurile strămoșești e bine să ținem. Pe o căldură tropicală, am plecat din București spre Viena și în loc de-a porni să fac drumul pe Dunăre, că era mai răcoare, mai ieftin și mai poetic, dar înțeam mai mult, am plecat cu trenul prin căldură, îmbrulzeală și oameni soiși și urăți de parcă mergeau la sbor să cumpere și să mănânce drob și pastramă, nu la Viena ca să mănânce șnițel, varmurstli și să bea bere. Nicăeri nimic de mâncare și la restaurantul trenului să-ți ia pielea și să-ți strice stomacul. Măncarea la covățică și băutura la damigeană, a bătrânilor, era lucru sfânt. Sfătuesc pe cine pleacă la drum, fie el cât de drept, să-și aducă aminte de obiceiurile strămoșești, să plece cu mâncărica lui d'acasă.

Sanatorului Westend este lângă Viena, în mijlocul unei frumoase păduri de brazi, fagi, tei, plopi, arțari și molifi; în el își găsește sănătatea bolnavii de gută, diabet, oboșeala nervilor și anemia. Mult văzut că el e populat mai mult de români, că îngrăjirea e cât se poate de bună, iar dacă costă bani îi dai cu cea mai mare plăcere. Am văzut ș'aceia că pro-verbul ș'are adepții lui.

Oamenii datoriei d'aci nu-i găsești la noi; fiecare muncește cu trageră de inimă, gura nu li se aude.

Fiecare nu știe ce să mai facă și cum să se mai poarte, spre a îndatora pe bolnav. Surzorii sunt curate, calme, blânde și neobosite, lucru ce nu se vede în sanatoriile și spitalele noastre, unde acestea sunt brusce și răsvrătite.

La Sanatorului Runkawinkel care e la cătăva depărtare de Purkasdor, sunt internați bolnavii de nervi. Așezat într'o poziție admirabilă și înconjurat de copaci seculari, Runkawinkel ar spune multe mistere, dacă ar ști să vorbească. Mulți demenți,

cocainomani, morfinomani, sifi liici, damblagi: își trăiesc aici zile așa de triste, încât, când i-ai văzut, am cugetat că bine făceau grecii și romanii d'asvâr-leau de pe răpi în păpăstii pe asemenea desmoștenii ai soartei cari unii au zilele lui Matusalem.

Despre multe lucruri d'aci și din Italia, unde am fost astă iarnă, am informat printr'o scrisoare pe scumpa și dragălașa noastră Domnița Ileana, la care scrisoare Ea-mi răspunde:

Dragă maică Smara, îți mulțumesc mult pentru frumoasele rânduri. Ce bine-mi pare c'ai avut așa de mare succes cu conferințele în Italia. Aici, în țară, e bucurie mare, cari înghite toate micile amărăciuni personale.

Dee Domnul să fie o eră nouă și glorioasă pentru frumoasa noastră patrie. Mama regină îți mulțamește pentru cele scrise.

Ileana
Răspunsul septegenarei la așa interesante rânduri fu:

Nu vă puteți închipui scumpă și adorată Domnița Ileana, marea onoare și bucurie ce mi-ați făcut cu rândurile Voastre, pline de înțelepciune: «Aici în țară e bucurie care înghite micile amărăciuni personale.» Gândiți ca o bătrână, ca o iubitoare de patrie și de Pace Universală. Să trăiți!

Ați mai moștenit pe d'a'ntregul, încântătoare Domniță, cumintenia, răbdarea, voința și inteligența, Aceia care are cel mai frumos loc în inima mea, care a știut lupta și învinge toate valurile vieții rămânând aceiași: mereu sublimă!... S'o luați de exemplu. Lumea acrasă e nestatornică, întocmai ca grăunțele de nisip și se dă ori încotro bate vântul; fericiți e cel care trecând prin ea ca printr'o leasă de spină, isbutește a nu-și săngeră inima!...

Vă sărută dreapta vouă și celei mai iubite, dar și celei mai încercate dintre suverane.

Maica Smara

Legea drumurilor

De curând s'a votat la noi o lege a drumurilor. Cu acest prilej, d. N. Iorga, între altele, a spus următoarele, în Adunarea Deputaților, despre vechile noastre șosele:

«Nam fost în stare nici măcar să păstrăm șoselele lui Mihai Sturza. Șoseaua aceia largă a lui Mihai Sturza ori cine merge pe dânsa poate s'o vadă cum s'a prefăcut într'o șosea îngustă, în dreapta și în stânga cresc buruienii cireși frumoși din jud. Bacău, plantați pe vremea lui Mihai Sturza, astăzi sunt la îndemână oricărui vagabond. Așa sunt păzite șoselele noastre, cu locuințele oamenilor, cari păzesc șoselele, stricate de pe vremea războiului și rămase

în ruină până în momentul de față. Și în Cadrilator, pretutindeni unde au fost locuințele contonierilor, astăzi sunt ruine, unde se adăpostesc cucuvaiele, și ele arată totala noastră incapacitate de a ne refăce după război. Am văzut săteni oprindu-se cu carul și, pentru a lua câteva cireși, trăgând craca de sus până jos — pentru un pumn de cireșe omorând copacul care trăiește de trei s'erturi de veac».

După Neamul Românesc din 2 Iulie 1930. As.

Note de drum

Câteva zile prin Bulgaria

IV
Nic. Grecu

Cine știe prin ce locuri ne-o fi dus trenul în noaptea aceea, când ne legase somnul de mâini și de picioare, de n'am mai știut de lume și de noi!... Știu că m'am pomenit cu ochii deschiși în fața geamului aburit, pe lângă care fălăiau flămuri senine de ziuă albă. Mă deșteptasem cu atâta ușurință și mă simțeam așa de bine dispus, de părea că aș fi dormit pe pat de fulgi, nu proptit în cot și lungit pe o rână, pe canapeaua pluşată dintr'un compartiment de tren. Era poate nemulțumirea pe care mi-o

inoculase revederea în vis a celor de cari mi-era dor. Firele gândului au început din nou să sbârâne. Făceau legătura cu ceea ce urziseră peste noapte. Câteodată, când dorești prea mult ceva, vine tot din noi puterea care ne satisface. Așa se explică cum dovedim cu ușurință visele care ne plac și ne străduim chiar să le dăm de urmă când ele arată câteceva din ceea ce ne interesează. Nu cred orbește în vise; dar îmi place mult studiul lor. De altfel, e naiv să crezi în vise.

Dacă ar fi să crezi în cele cari îți plac și cari au în ele ceva natural, ce să faci atunci cu absurditățile, cu năstrușnicile și cu caraghioslăcurile pe cari îți le dau altele... Dar altceva e să le studiezi. În adevăr de multe ori e o plăcere să aprofundezi, jocurile din timpul somnului, ale subconștientului nostru! Cu toate curiozitățile lor, au totuși un rost. Nu se poate să n'aibă o însemnătate ceace se petrece în noi, în spiritul nostru, când corpul ni-e doborât, când rămâne să domine doar esența ființei noastre! Ba eu cred că în acest armistiiu, în care corpul este supus unor legi organice și se împrospețează cu forțe noi, subconștientul nostru se dedă la acțiuni și mai curioase, pe cari noi nu le putem afla. Cine știe dacă anumite întâmplări din viața noastră, bune sau rele nu ne-au fost propătite în ascuns, nu ne-au fost anunțate la timp,

de oarecari din aceste acțiuni cari lucrează în noi, cu sprijinul mării puteri fluidice, inspiratoare a sorțiilor și conducătoare a lumii!

Dar există o putere a spiritului, de ce să tăgăduim acestei puteri mișcarea acțiunea determinată sau nedeterminată, aspirația și chiar un dinamism al revoluției sale... Dar, dacă toate acestea nu ni sunt puse sub simțuri, desigur, pentru noi rămân taine necunoscute. Iar când urmărim jocul minții, ca să dovedim însemnătatea visurilor, noi nu facem decât să ne lupțăm pentru revelația acestor taine. Aici stă înșelarea, de aici vine deluzia a tot ce nu înțelegem. Când însă, visurile sunt numai întâișetoare a unor scene în cari ne întâlnim cu chipurile cari ne plac, atunci ele ne distrează și d'alia le urmărim și le căutam cu interes. Așa se facea că, dând de o

rămășiță de vis, vruți să prind rostul urzelii de peste noapte al minții.

Dar n'am isbutit să prind prea mult și nu m'am mai oboșit să traduc în sensul dorințelor mele fugășele licăriri din vis. Lumina albă de afară le-a șters și le-a stins pe toate. Urzirile gingașe ale tainelor minții nu rezistă la sfârșiri din afară și mai-șu seamă la lumină, puternică. Ele au nevoie de întunericul care sustrage și conservă. Sunt ca sensivele cari, cum dă soarele se închid.

Inviorat de aerul proaspăt, care pătrunde din plin prin ferestre deschisă, compartimentul nostru din care umbrele au dispărut, nu mai e somnolent. Torvarășii de noapte s'au deșteptat și ei rând pe rând și vorba a'nceput iar, cu vioieșie și cu gust. Suntem purtați pe valea săracă a Iscarului. Nu știu cum

s'o fi prezentat această vale până aci. Noaptea ne-a împiedicat să ne dăm seama de regiunile prin cari am trecut. Văd că, aici unde a oprit trenul, la o gară, e un mic orașel sau un sat mai răsărit, cu oarecari întreprinderi industriale. Se văd peste văi, legate de dealuri, rețele pentru funculare. Sunt pe aici, zăcăminte de aramă, ni se spune. În stânga, puțin într'o livadă, rustică prin naturalul în care a fost lăsată să crească, se află așezământul unui seminar teologic. Chiar cu trenul cu care călătorim noi, au venit din vacanță seminarisții. E a doua zi după Duminica Tomii, și sorțitiți reîntoarcerii la carte. Imi veniri în minte zilele când mă întorceam din vacanță, la școală. Câteodată le așteptam cu vioieșie. Deseori, mă urniam însă, cu greutate de acasă. Seminarisții bulgari nu arată nici ei a fi prea veseli. Pretutindeni, dragul de

libertate e același. Ceeace-ți răpește libertatea, chiar când e prea folositor, nu-ți e plăcut. Deaceea sunt mahmuri, școlarii cari se întorc din vacanță la școală.

Pământ bulgar

Trenul stă aci câteva minute mai mult. Cobor jos și mă duc să mă spăl la fântâna din gară. Mi-arunc ochii la gospodăriile din apropiere. Sunt triste și au un duios aspect de sărăcie. Țărani, puțin orășenizați, deteticu prin curțile prost împrejmuite. Se pare, din câte se pot desprinde într'o fugă de tren, că sărăcia apasă greu poporul bulgar.

Pământul, brăsdat de puternice coame de munți, poartă în sânul lui imense rădăcini de piatră stâncoasă. În mare parte scoarța ținuturilor bulgare, nu (Urmare în pag. IV-a)

Prepararea Magiunului

Magiunul, sictarul, chisi-lița sau povidla este, am putea zice, untul săracului. Fie că se unge pe pâine sau se mănâncă, cu mămăligă, fie că se întrebuițează la prăjituri sau alte bucate, magiunul, este o adevărată binefacere, mai ales pentru oameni mai săraci. Poporul nostru care postește cu săptămânele și cu lumile de zile și care atât de puțin se pricepe a găti felurite și gustoase, bucate a re îndoită trebuință să cunoască mai deaproape măiestria pregătirii magiunului, care prinde bine mai ales copiilor, și care alcătuiește un ram comercial foarte important și bănos.

Magiunul se poate găti din mere și pere, întocmai ca și din gutui, prune, cireșe și vișine. Până să arătăm cum se gătește, vom arăta câteva reguli de urmat.

Cea dintâi și neapărată cerință, este păzirea celei mai mari curățenii. La fierberea poamelor ne servim de o căldare de aramă îndeplin curată și bine spălată.

Căldările de fer nu sunt potrivite. Fierberea pripită poate avea urmări păgubitoare.

În cursul fierberii, magiunul se amestecă mereu cu o lingură mare de lemn dând spuma la o parte și îngrijind ca nu cumva să se lipească de căldare sau să intre spuză, sau cărbuni înăuntru.

Magiunul se păstrează în vase smălțuite de lut sau în borcane de sticlă, legate la gură cu hârtie de pergament ori cu beșică de bou așa ca aerul să nu aibă pe unde pătrunde. Dacă cămara, pivnița și în general localul în care se păstrează, este uscat și răcoros, magiunul rămâne ani întregi în stare bună.

Întâmpându-se ca să înceapă a mucezi și să capete un gust acru atunci se amestecă cu zahăr și cu puțin potaș și se ferbe din nou.

La pregătirea magiunului din mere și pere se recomandă procederea ce urmează: Se aleg perele coapte și îndeplin sănătoase, se spală bine, apoi se sdrăbesc și se tescuesc.

Mustul se strecoară numai decât printr-o sită în căldare și se fierbe până ce n'a mai rămas decât o parte din 3. Acum se toarnă într'un vas

smălțuit de lut și se pune la răcoare în pivniță. Tot astfel se procedează și cu merele, cari se ferb întregi, cum sunt în mustul perelor, adăogând la început puțin apă și punând pe căldare un acoperământ, care să împiedice esirea aburilor. După ce s'au muiat cu desăvârșire se trec prin sită, spre a le îndepărta căsuliile pisate și coji de lămâie. Fierberea are să țină până ce magiunul a dobândit vârtosimea unui aluat.

Spre a-i da o față neagră, n'avem decât să introducem puțin must din fructe coapte de soc sau de mure. Pe alocurea mustul de pere se fierbe cu prune fierte, care și ele trebuiesc strecurate mai întâi prin sită. Așa fierbinte cum s'a luat de la foc, magiunul se toarnă în oale smălțuite de lut, care se leagă și se păstrează în modul descris mai sus.

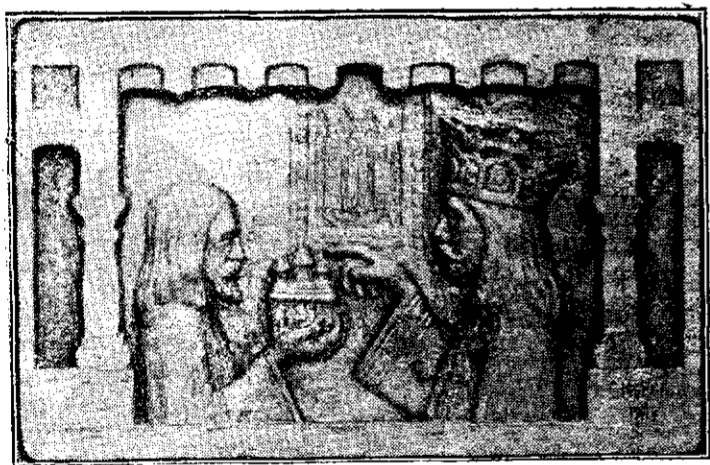
Mult mai spornică este procederea ca merele și perele să se fearbă mai întâi împreună și apoi să se tescuiască. Cirul sau pasta dobândită se strecoară prin sită în căldare, unde se fierbe vreo 2 ore, apoi se pune la răcoare într'un vas curat de lemn, pe urmă se fierbe din nou alte 2 ore, până ce a dobândit vârtosimea unui sirop gros.

În vase bine astupate, acest sirop se poate păstra cu ani.

După o altă datină, merele se taie felii și se ferb în amestec cu puțin gutui. Pasta se ține în pivniță 2-3 zile după care se strecoară și se ferbe aproape 7 ore fără întrerupere. Magiunul sau mai bine siropul astfel pregătit, se deosebește prin o culoare rumenă, frumoasă și gust foarte bun.

I. Gh. Lucescu

Numărul viitor al Ziarului „Cultura Poporului” va apare la 7 Septembrie 1930, iar de la această dată va apare în mod regulat în fiecare săptămână.

Meșterul Manole — de Sculptorul Gheorghiuță

Câteva zile prin Bulgaria

Urmare din pag. 3-a

produce nimic din pricina himei și a calcarului, scurse până chiar spre inima șesurilor. Această sărăcie dela natură, în care s'a născut și a trăit un popor, a obicinuit pe țărănul bulgar să fie stăruitor în bucățile lui steapă de pământ moștenit. De aceea, până sus spre vărfuri, unde se zărește o poiană bună de muncă, o să întâlnești pretutindeni, plugul încă primitiv, tras de bivoli, al muncitorului bulgar. Bulgaria e țara în care natura n'a dat nimic băștinășilor, dar unde băștinășii și-au pus toată inima să trăiască numai depe urma plugului.

Pământul bulgar n'are nici pături. Câteodată mergi ceasuri întregi, unde zarea îți se deschide largă și searbădă, fără să dai de o sprinceană de pădure ori de mănunchiuri de pom.

roditori. Dar ceace e și mai curios, nici munții nu au aci păduri. Iar straturile calcaroase ale vărfurilor și pe coastele cari coboară spre văi, doar pini subțiri, solitari, sunt singura vegetație a munților. N'aș vrea să cred că tot pământul Bulgariei e așa de sărac, cum mi s'a înfățișat într-o călătorie cu trenul. Am băgat de seamă, însă, că nici lucile răurilor nu sunt productive, cum sunt lucile răurilor noastre. Pretutindeni, din cauza sterpiciunii, pământului om l'a fost să se ocupe mai mult cu creșterea vitelor, dar n'a lăsat nici munca agricolă la o parte. A stăruit până ce lupta cu piatra l'a devenit obicinuință. Nevoia l'a făcut, desigur stăruitor și statornic. Și, Bulgarii au isbutit să aibă frumoase grădini de casă în cari au prășit

Trăsături ale vremii noastre

Într'un articol dela 15 Iunie a. c. din ziarul Adevărul, d. Jean Bart, cunoscutul nostru scriitor și academician, scrie «Impotriva arivismului», ca despre una din trăsăturile vremii noastre. Pornirea cea mai de seamă a omului de azi, zice domnia sa, este de a-și face drum în lume. Tot teneiul este să izbutești, să te cuibărești undeva, să-ți faci loc. De mijloace nu trebuie să te sinchisești. Numai să faci față lucrurilor.

Fiindcă toată lumea face așa, faci și tu ca ea. Mergi pe drumul bătătorit. Ce să-ți bați capul să scoți luna din mare? Toată isprava este să te pui în văzul lumii, să te creadă lumea drept ceva, că faci ceva, să rupi rândurile și să te sui.

Prin urmare nu este vorba să-ți lipești inima de ceva. Ai să îmbrățișezi ceva numai ca să-ți poți deschide drumul. Nu de săvârșirea unei trebi care țeară-i dragă trebuie să-ți pese. Slujba nu înseamnă nimic. Ea este numai treapta pe care trebuie să te salți pentru a-ți deschide calea.

Acestea le constată d. Jean Bart pe socoteala vremii noastre și are mare dreptate. Sunt foarte multe lucruri pe care oamenii nu le-ar face, de care habar de treabă n'ar avea, dacă n'ar li să se puie în văzul lumii prin ele.

Oare cei care fac tumbă în fața lumii, oare cei care se bat cu boxul, ar mai face acestea și s'ar mai bate, dacă ar ști că luptă în fața tribunelor goale, că nu se va vorbi de ei? Nu boxul are vreun interes pentru ei, ci vorba care se face în jurul ghiంటei lor.

Și aici este tot vorba de arivism. Să faci lumea gol în jurul lor și nu mai este nimic. Dar cu cât lumea cascade ochii mai setoasă undeva, cu atât se și îngâmădesc ceice vor să-și facă drum pe calea aceia.

«Tinerimea de azi, zice d. Jean Bart, utilitară, egoistă și practică, se înghesue grabită, cu făci puternice, la banchetul vieții».

«Prin orice mijloc, cu orice preț trebuie să-ți faci drum, să ajungi, să pui mâna pe un loc — rațiunea existenței».

Ce urmează de ai-i? că lumea nu va avea un dreptar înalt al sufletului, după care să se miște, o zare morală către care să se îndrumeze, ci toți vor alege calea cea mai potrivită de a ieși la iveală.

Lumea nu este lipsită nici de înimi înalte care iubesc partea vrednică a vieții. Dar acestea sunt puține. Oamenii de soială acesta nici nu sunt plăcuți, fiindcă lumea iubeste pe cei care umblă pe căile bătătorite, pe ceice sunt pe gustul obștesc. Cei cu ținută și cu păreri deosebite nu sunt cei gustați.

«Societății nu-i plac spiritele care sunt în opoziție cu tendințele epocii, cari au curajul de a gândi altfel decât toată lumea. Ea cere adaptare și servilism».

«Totuși în această minoritate stă nedejdea de salvare a inimii».

Va să zică, deși trăsătura lumii este să-ți faci drumul cu coatele înainte, deși trebuie să

alergi după mijloacele cu care îți deschizi calea mai iute, totuși mai sus sunt cei care au îndrăzneala de a gândi altfel decât gândește toată lumea și nu fac ca ea.

Așa am gândit și noi, în deosebire de altă lume, și am scris impotriva luptelor cu boxul, de care se face mare zărvă în lumea noastră și în jurul cărora roiesc tinerii, ca un chip de a-și face drum în lume pe calea aceasta. Am scris în Glasul Mănahilor despre «Molima Boxării». Dar am căzât în vînmă prin aceasta înaintea d-lui G. Racoveanu dela «Cuvântul» (10 Iulie a. c.) care ia apărarea bătaii cu boxul, pe care o numește «un minunat factor de dezvoltare a spiritului de inițiativă».

«Trebuie să gândești pe dăra obișnuită și atunci ești în rând cu lumea și nu te izbești de nici o împotrivire. Să mergi pe făgaș, să zici ca mulțimea și atunci ești în bună înțelegere cu toți».

Totuși, dacă cum arată d. Jean Bart, o asemenea îndrumare a lumii nu este cea cuvenită și care o poate duce înainte, cum să schimbi?

Domnia sa se slojește de un scriitor, pe care-l citează des, de Ossip Lourie, care spune că viața trebuie simplificată. «Civilizația noastră este rău orientată, existența noastră complicată și vertiginoasă». De acela Ossip Lourie cere ca «munca manuală și agricolă să devină obligatorie pentru fiecare cetățean».

«Pe lângă îndeplinirea funcțiilor sociale omul trebuie să-și consacre un timp pentru cultură dezinteresată, pentru știință, literatură și artă». În 1925, scriind o scrisoare deschisă organizatorilor Institutului de cooperare intelectuală, el a cerut ca acel institut să-și întregiască titlul punând nu numai cooperare intelectuală, ci și morală.

Arhim. SCRIBAN

Fabricanții de alcool

În ziarul „Universul” mai acum câteva zile s'a publicat un tablou cu numele celor ce fabrică și alimentează populația cu spirtoase.

Nu îngăduim nimănui să ne bănuiască buna credință! dar nu înseamnă că pentru a respecta diformele lor credinți, noi să tăcem. Toți de-aici, dela această gazetă, nu ne facem decât datoria și nimic mai mult.

Am citit tabloul acela și ne-am gândit apoi.

Printre toți producătorii de otrăvă ucigătoare ne-am izbit de răslețe și stinghere nume românești.

Încolo, numai nume străine. Și așa de mulți producători!

Vă mulțumim, Domnilor, pentru grija ce-o purtați fericii acestei țări.

Pentru ce ne-ați îmbogățit deși ne-am putea oricând lipsi

de asemenea avere și ne-ați împodobit târgurile cu dughene în care se vinde seacărică galbenă ca undelele țării cu spirtoase.

Vă mulțumim! Sunteți darnici și ne-ați copleșit.

Dar avem o singură rugămintă pe care ați putea o lua în seamă.

Contopiți-vă în ritmul acestui popor, faceți să simțiți în vine vechia aceluși sânge și în suflete nădejdea aceluși credințe, darănați! trăsăturile ce aruncă otrăvă și puneți în locul lor mașini ce să ne fie de mai mult folos.

Va fi câștigul mai mic? Nu vă fie frică, nu noi ne vom îmbogăți, căci nu ne pricepem în asemenea daraveri, ci tot și numai Dumnea, voastră. Vă rugăm frumos

Const. Onu

După muncă — de I. Gheorghiuță

Inclinări spre peire

Simțământul moral, care face educația și programul unui popor, se observă în vremurile de acum, că merge cu pași repezi spre faliment.

Așa de pildă, am putea spune, că împotriva acestui important factor, au luptat multe patimi ucigătoare, dar printre ele, una e cea mai dezastruoasă și dacă nu se va porni o acțiune de infrângere contra catuziasmului cu care se practică, atunci la sigur că peirea sultească ne așteaptă cu zâmbet în cale.

Nu e de mult, când întâlneam a făcut, ca într-o sărbătoare, pe când mă aflam la o horă, să intru și în cărciumă.

Indurerat de toate maimuțările de afară, apoi înăuntru casei diavolești, am văzut lucruri pe care nu le-ași fi crezut vreedată.

Femei și bărbați de gât amcțiți de alcool, strigau, urlau ca niște turbai într'altă încăpere în jurul unei mese îmbăcsită de vin, flăcăii și

celele, cu paharele în mână și ochii tulburi de fumurile beției, la fel.

Tinerile vârstare, care sunt cetățenii de mâine și ostașii de nădejde în vremuri de grele încercări, își pierd prin cărciumi la focul de mină a beției puterea de muncă și toate năzuințele de bine.

Părăsesc jocurile mândre de odinioară și se alătură patimii, ca să piardă conștiința sănătoasă și toate virtuțile folositoare cu care ne-a înzestrat bunul Dumnezeu.

A fost un timp, când ne plângeam de cei în vârstă, că străjuiesc cărciumile, dar acum cazul e și mai grav, pentru că o asemenea înclinare nu se poate aduce decât peirea noastră, ca neam și popor viteaz.

Pentru stăvilirea acestui pericol societățile de cultură trebuie să înceapă o vie campanie, iar autoritățile oficiale o severă și strictă aplicare a legii contra beției.

G. Georgescu-Obreja

Da ăstuaia cine-i dă premiu?

În Adevărul dela 24 Iulie a. c., se povestește că în satul Sănger de lângă Turda, focul a cuprins casa unui

Un copil de 10 ani a rămas în mijlocul flăcărilor. Studentul Tiberiu Rusu dela facultatea de litere și filozofie din București, văzând aceasta a sărit vitejește în mijlocul vapăii și a scos pe copilul care altfel era prada limbilor de foc.

Vrednică faptă! Dar pentru aceasta nu se vor face adunări și trâmbițări la Rea-

șia la Universul ca să fie răsplătită.

Acestuia i se vor da oare automobil și trimetere în America, după cum s'au dat Miss României?

Ți ai găsit! Acum se trăiește nu cu inima și cu capul ci cu organe de mai puțină cinste ale hoitului.

De aceia, vrednic Tiberiu, n'are cine se uita la tine. Răsplățile sunt pentru hoiturile goale, nu pentru sufletele înalte.

A. S

în compartimentele noastre. Din când în când, iar vedem lumina în creerul munților tunelurile sunt și mai lungi. Aproape că ne-a plictisit această desfătare de întuneric și fum. Prilejuesc de luminisul care bate din aripi. Mă uit să văd ce-mi fac tovarășii și... mai cu seamă tovarășele.

Mă interesează mai mult cei tineri și puțin mai departe de mine, doi stăteau de vorbă. Hotărât, trebuie să-i surprind cu vite poșnă. Cât timp e lumină, uite-i, stau cum se cade, de crezi că sunt sfinți, buni de pus în ramă. Fluturarea neagră se apropie și iar trecem printr'un tunel. Acum aș vrea să știu dacă rămân tot așa de cuminți. Prin întuneric, dibuind, m'apropii de ei. De unde până aci vorbiau, uneori cu înflăcărare, acum au tăcut de nu li mai aude nici răsufierea. Sigur, n'o să cred acum, că tinerii mei... contem-plează întunericul... Ba... fac ei

altceva... mai bun... Și fiindcă nu știu cât va dura clipa în care nu se tem de ochii allora, nu bagă de seamă când fluturarea de lumină, gonește întunericul și n'au timp să revină la pozițiile dinainte, în care i credeai sfinți. Tânaul amicului meu X cercetează inscripția depe mărțișorul domnișoarei, care... a roșit... de fum, și-și șterge parcă, supărată, ochii. Da, au pus-o bine'n coporie.

Agasantele astea de tuneluri sunt plăcute pentru unii și supărătoare pentru alții. În timp ce noi, solitari, am vrea să se sfârșiască odată, amicii mei ardori să mai fie pe alătea. Parcă asta ar vrea să-mi spună amândoi, când, mirați, dau cu o hui de mine.

Trecem, însfășit prin cel din urmă și după vreo 7 minute, trenul ne scoate într-o vale plină de lumină, în împărăția albă a soarelui.

S'a sfârșit cu găurile de iad, bune pentru întemnițați și pentru cei îndrăgostiți. Dar să spunem câteva cuvinte despre aceste tuneluri.

Calea ferată bulgară în foarte multe locuri, străpunge munții. Pământul muntos face să nu se poată găsi alt loc prin care să treacă linia de legătură principala cu Capitala. Și, ca să nu se piardă timp și să nu se ocotească prea mult, bulgarii au săpat și și-au deschis drum, prin inima stâncilor. La fel sunt și multe din drumurile lor. În această privință, amica mea, domnișoara Nadia Revenska îmi dă un foarte semnificativ amănunt. Îmi spune că unul din făuritorii mari ai Bulgariei noi, Țarul Ferdinand a fost un adânc iubitor al țărănimii. Unde-a auzit că e nevoie de ceva pe care ei îl cer, a zis și s'a făcut. N'a fost nimic cu nepuință pentru țărani, când a zis Țarul să se facă.

Nicolae Grecu

Ce-am moștenit dela Ruși în Basarabia

Petrecherile, puse la cale de episcopul Serafim, în Seminarul din Chișinău cu fetele dela Eparhia.

Cine nu cunoaște în Basarabia isprăvile acestui episcop, care a rusificat, în chip violent, viața bisericii românești din această provincie!

Ca fost ofițer de dragoni, a căutat să introducă moravurile militare din Chișinău, în timpul păstoriei sale care începe în anul 1908.

Multe mi s'au istorisit despre apucăturile acestui episcop, care a lăsat urme adânci ce tănuiesc până'n ziua de azi. Să lăsam pe fiecare dintre povestitorii noștri să ne spună ce știu cu privire la cele de mai sus.

Așa de pildă, părintele Dardan din parohia Vărăci, jud. Bălți, care, deși e basarabean, dar parcă n'are de loc plămădit din altul lor, și care-mi este un bun prieten, spune:

«Pe când eram în cl. VI-a la Seminarul din Chișinău, am intrat în grațiile acestui episcop. Pe zi ce trecea, deveneam mai intim cu el și aflam gândurile sale ce le nutrea pentru noi seminarisții și pentru fetele dela Eparhia.

Void să ne dea o educație ca și la militari, a hotărât să pună la cale mai multe petrecheri la care să se desfășoare: seminarisții, fetele dela Eparhia și ofițerii unui regiment de artilerie. În acest scop mi-a dat delegație să alcătuiesc un comitet cu reprezentanți din toate pregătirile trebuitoare Instrucțiunile, până la cel din urmă amănunt, ni le dădea în sus episcopul care, de multe ori, venea la Seminar și lua parte la constituirea comitetului nostru.

Odată hotărâtă noaptea de petrecere, regimentul de artilerie și-a luat obligația să aducă, în furgoane, fetele dela eparhia. În sala, unde trebuia să se joace, era un bufet plin de toate mâncărurile și băuturile de pe lume. Intr'un subsol, era o bască pregătită pentru acei cari s'ar fi îmbătat în timpul petrecerii. Același erau luați pe sus, ca să nu facă scandal, și băgați acolo până se trezeau sau trimiși acasă cu trăsura.

Petrecheri de acestea au fost multe până ce s'a alarmat lumea și Sf. Sinod dela Petrograd, care a dispus ca ele să înceteze. Cu mare greutate episcopul Serafim a renunțat și numai în urma unui ordin aspru ce-l primise personal.

Ei, acestea sunt numai frânturi din larga istorisire ce mi a făcut-o părintele Dardan în vreo două nopți pe drum spre și dela București. Dacă știința sa ar pune mâna pe condei — și eu am să-l pun să facă aceasta — atunci se va putea vedea de toți și'n toată goliciunea, desmățărite, pe petrecherilor, între seminarisți și fetele dela Eparhia patronate de însuși episcopul locului.

Uscăciune sufletească

În țara cu milionari, viădici și banșeri, în țara cu supralicități de politici culturale, un scriitor ca părintele Gala Galaction, un adânc cunoscător și un ideal tălmăciul Sinteii Scripturii nu-și poate afla un suflet care să-l izbăvească de o pană, pentru ca opera de națională importanță a traducerii Bibliei integrale să se înfăptuească. Epoca vovozilor, patronii ai celor spirituale, a murit de mult. Se pare că din partea aceasta nimic nu mai este de așteptat.

Scriitorul Perpersicius, în «Cuvântul», 8 Mai 1929, la 50 de ani de vârstă ai scriitorului G. Galaction.

Care parte din țară e mai bogată.

Un profesor basarabean d' Alexandru Boldur, scrie de Ba-

Tot în chestiunea aceasta, d-i profesor I. Cazacu, fost director al școlii Normale din Bălți, timp de șapte ani, și la Soroca trei ani, și'n prezent profesor de pedagogie la Seminarul din Edineț, răspunde, în cancelaria profesorilor, că «episcopul Serafim Cișceagov asistă în persoană la baturile organizate de el și când vede că elevul seminarist nu știe să înău sau să conducă fata, venea și-i arăta el lucrul acesta.»

Noi, la început n'am voit să dăm crezare spuselor colegului nostru, dar pentru că d-sa în mai multe rânduri, ne-a relatat faptul și a stăruit în adevărarea lui, ne-am convins că așa trebuie să fi fost.

Apucăturile militărești le-a introdus și'n serviciul divin, mai ales la hirotonia candidaților în diacon și preot.

Se știe că, după introducerea în altar, candidatul ocolește sf. Masă făcând, la fiecare colț, câte o închinăciune și depunând sărutarea. Această ocolire se face cu închinăciunile și smerenile. Episcopul Serafim, însă a ordonat, ca să dispară aceste plecăciuni și candidatul să meargă tanțos, cu capul în sus, tropăind, ca la un mers de defilare.

Iată câte blestemății a putut să facă un episcop al Basarabiei, care a ajuns la acest loc de mare cinste fără să fi avut pregătirea necesară și chiar meritul.

Aceste știri mi-au fost comunicate de doi preoți basarabeni la Căminul preotesc din Bălți. Numele lor le-am uitat, dar pot să le dobândesc dacă va fi nevoie.

Ei bine, iată cu ce moravuri proaste avem de luptat noi, conducătorii școlilor din Basarabia. Și la Seminarul nostru am găsit moșteniri grele, pe care cu foarte multă osteneală, le am putut înlătura, căci erau adânc înrădăcinate.

Așa de pildă, în săptămâna cea dintâi a Postului Mare, când cursurile sunt întrerupte, pentru ca elevii să meargă la Biserică în fiecare zi, aici era obiceiul ca ei să plece acasă și să petreacă făcând «spălăciana» lăsatului de sec, timp de 7 zile.

Eu, i-am oprit pe loc, i-am pus la rugăciune și metanii, i-am sponvedit și împărțit cu sf. Taine. Ca pe niște adevărați viitori preoți.

Cât n'or fi oftat ei după vestita «blînea» rusească cu «vodka» regimentară. Dar del ce să-i faci? Noi am fost altfel pregătiți.

Și câte multe altele, care vor veni la rândul lor;

Deocamdată ne oprim aici.

Econ. Corneliu Grumăzescu

1) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

2) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

3) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

4) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

5) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

6) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

7) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

8) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

9) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

10) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

11) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

12) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

13) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

14) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

15) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

16) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

17) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

18) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

19) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

20) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

21) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

22) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

23) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

24) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

25) Din toată garnizoana acest regiment era preferat. — (Nota noastră).

+ Serafim Ionescu

Deși-l știam om trecut cu vârsta, totuși bărbatul acesta așa se străduia totdeauna pentru înlăturarea suferințelor a obștii, încât în el se intrupa viața și munca. În sufletul său era toată frăgezimea tinereții. De aceia gândul de moarte nici odată nu-ți venea în minte, când îl vedeai ori auzai vorbindu-se de el. El era tăgăduirea morții, fiindcă era totdeauna viu; era totdeauna frământat de gândurile mari de a îmbunătăți viața altora.

Și cu toate acestea moartea l-a ajuns și pe el! Ce miraj am fost, când, la capătul lui lunie, poșta ne-a adus înștiințarea cu chenar negru că cineva s'a dus dintre noi!

Și cine era acest cineva? Tocmai Serafim Ionescu, el care întinse cât putuse mai mult ogorul vieții și al luminii!

Fiindcă trăia în Fălțiceni și ne vedeam rar, nu știam că ar fi căzut bolnav. Când ne venea în minte chipul lui, noi știam că el trebuie să mai facă ceva pentru școala, în care lucrase toată viața, ca profesor de școală primară, ca director și, pe cât ne aducem aminte, și ca inspector.

Il știam bărbat harnic cu condeul pentru a scrie bucați de bună îndrumare a sufletului mulțimii, prin citiri sănătoase și prin bucați de teatru cuviincios.

Serafim Ionescu a fost un apostol. Viața sa a fost închinată binelui neamului și înălțării patriei. El a fost patriot în chipul cel sănătos și adevărat, adică nu cu surle la zile mari, ci prin muncă de toată ziua pentru înălțarea țării.

El a înfățișat un tip de oameni care au alcătuit una din părțile cele mai vrednice ale țării, tipul care a văzut viața cu răspundere și cu plăcerea de a nu cere dela ea numai foloase, ci a o curăți și a lăsa urme vrednice în ea.

Au fost în lumea noastră un soi de oameni care nu se pot prețui din destul și despre care nu s'a vorbit cât trebuie. A fost solul unor profesori de provincie, atât din școala primară, cât și din cea secundară, care au fost ca niște luceferi prin orașele în care au trăit, bărbați în care viața cetățenească a suie cele mai înalte culmi ale ei, bărbați modesti, dar credincioși, care n'au făcut zarvă în jurul lor n'au căutat căpătuiala, dar dacă au ajuns ca lumea să-i cunoască, a fost numai din pricina muncii pe care și-au luat-o asupra lor. Unii din bărbații aceștia trăesc, Serafim Ionescu a murit.

Dar ar trebui scrisă galeria lor, pentru că ei alcătuiesc un punct de mare înălțime pentru viața noastră românească. Ei pot fi dați ca pilde tinerimii, când e vorba să-i îndrumăm către o viață cetățenească vrednică și înaltă.

Orașele noastre au cuprins în sânul lor astfel de lumini, dar care nu sunt puse în lumină.

Când zice, de pildă, profesorii Strajan și Cantuniar la Craiova; Scurei la Câmpulung; Atanasie Popescu la Brăila; Moise Pacu la Galați; Cotăvu la Hârșova, numești prin ei niște podoabe ale vieții noastre cetățenești. Trebuesc puși unul lângă altul, ca pilde ale unei vieți de carte și de străduință pentru bine, în centre în care se încheieau la o viață modestă, mai pre Jos de meritele și de vrednicia lor.

Oare nu este cu dreptate toate aceste chipuri să fie căutate și puse spre cunoaștere înaintea tineretului de azi?

Noi am numit numai puține astfel de chipuri. Ele însă sunt cu mult mai multe. La provincie au trăit profesori de seamă, care s'au închis în jertfa unei vieți fără multe poftă, care totuși strălucesc cu mult mai mult decât alții, care s'au sbruciat mult pe căi mai bănoase înaintea lumii.

Acesta este încă un capitol neatins al vieții noastre românești și acum, la moartea lui Serafim Ionescu, ne gândim că el ar merita scris, fiindcă răposatul făcea parte din acest soi de oameni.

Cum am scris mai sus, unii

din ei trăiesc și trebuie să le dăm acestora mângăierea prețurii noastre, încă din această viață. Atanasie Popescu este fost profesor de limba română în Brăila de ale cărui cărți cu plăcere mi aduc aminte încă din vremea școlării mele. Moise N. Pacu, fostul meu profesor, este bărbatul turnat al conștiinței cetățenești și de o hărnicie care nu se domolțese nici când merge spre 80 de ani de vârstă. Ziarist din vremea veche, este tot atât de vioi până acum în presa orașului său.

Din această pleiadă de apostoli a făcut parte și Serafim Ionescu. Cum să nu ne pară rău că a plecat din această viață? Intr'un oraș mic ca Fălțiceni, ce punct de lumină a fost el! Ce podoabă a fost pentru școala sa în acel

colț al Moldovei! De aceia, deși acum era pensionar și nu mai avea cărma școlaii în mână lui, de care școala se simțea și apoi marea școala a vieții.

Serafim Ionescu a fost un om de cultură. Pe vremea când a cest cuvânt nu era în toate zilele pe buzele noastre ca acum el făcea mai mult decât acum, pentru că la dânsul știința spre bine izvoră dintr'o inimă curată.

Iată pentru ce moartea lui este o adevărată pagubă, fiindcă s'a dus dintre noi unul din acei care nu sunt prea mulți.

Sf. Petru, în a cărui zi și-a dat sufletul către Domnul, să-l deschidă porțile Raiului și să ducă spre fericită odihnă a slugii bune și credincioase.

Arhim. Scriban

Higienă Alimentară

Date importante

Omul are nevoie în 24 de ore, de: 0 gr. 0.10 Sodiu, 0 gr. 0.30 Potasiu, 0 gr. 0.06 Acid fosforic 0 gr. 0.05 Calciu, 0 gr. 0.25 Clor 0 gr. 0.005 Magneziu, pe Kgr. de greutate corporală.

Ouăle moi, laptele, orezul, creierul, carnea de pui, cartofii, se mistue ușor, în 1—2 ore.

Ouăle tari, carnea de porc, de vacă, mezelurile, se mistue în 2—4 ore.

Pâinea, mămăliga, varza, zgârciurile, murăturile, măslinele, vă natul, icrele, peste 4 ore.

700 gr. pâine valorează cât: 272 gr. brânză, 250 gr. mazăre, 538 gr. carne, 548 gr. fasole uscată, 18 ouă, 1.300 gr. mălai, 2.650 gr. smântână, 2.905 gr. lapte. 4.575 gr. cartofi, 17 gr. de bere.

Rația de război, pentru ostaș pe zi: Pâine proaspătă, mămăligă, sau pâine de mălai 1.000 gr.

Biscuiți sau pâine de război 600 gr. rație de rezervă. Carne proaspătă 400—500 gr. Legume proaspete 509—600gr

Orez, grîș pentru supă 50 gr. Sare 25 gr. zahăr 20—25 gr. cafea 12 gr. grășime 50—60 gr. Supe excepțional 50 gr. ciocolată, excepțional 125 gr.

Dr. Od. Apostol Cluj

Copilul de Țăran

Scump copilăș, numai cine te cunoaște poate vorbi despre tine. Asemenea blândului Iisus, te naști și tu sub răsuflarea vitelor și cele dintâi prietenii în lumea asta mare, tu nu le faci decât cu mielușii, cu vițeluşul cel mic, care-ți linge părul tău bălai și îți roade cămășuica ta de in, cu cățelușul tău iubit, care de atâtea ori îți șterge fața de urmele plânsului sau de al mănărei.

Aceștia sunt cei dintâi prieteni ai tăi, simbol al blândeții și dulceații sufletului tău!

Mai târziu, când ajungi mare, așa ca de vreo 4 ani, începi să ai de lucră cu acești tovarășii din copilărie și prinzi a-i duce din urmă pe marginea drumurilor sau a ogoarelor și precum ei îți-au dat cel dintâi răs de ferici, apoi tot ei îți dă și cel dintâi plâns desnădăduit, atunci când pierzi pe vre'unul din ei și strigi de scoli tot satul, începând a-ți se strecura în suflet gândul grijii încă de la această vârstă.

Copilul mic și scump, începi a împleni primele jocuri și bucurii ale vieții, în începuturi de grijii și supărări și într'aceasta tu crești! Nici nu începi a îngăzda bine vorba și odată cu paza oțelilor sau a vițelului, tu ai în grijă ta și viața fraților tăi sau surorii tale mai mici decât tine.

Începi să îți chiar dela această vârstă de un mare ajutor tălăi tău, care te ia dela începutul primăverii în primire și-ți dă lu-

nia boilor în mână și te așterne pe brazda proaspătă a pământului!

Țara mea să facă din tine și un știutor de carte, să înțelegi din cărți tainele naturii mai bine. Din mijlocul câmpului, unde-ți legeni jocurile și grijile tale, te aduce la școală unde vai, mic și plapând copil, îți în rădește sufletul tău doritor de câmpie în lanțuri de fer și țerflește copilăria ta, pentru ceva care în curând și se va șterge.

Sărman copil de țăran, la școală și se cere muncă și învațatura multă, și tu nu le poți satisface căci acasă tatăl tău abia te așteaptă și te ia la muncă și nu ai când învața. Sau în odaia ta mai sunt încă 10 suflete mai mari și mai mici și unul plâng, altul rade și nu ai nici măcar o masă nici un scaun pe care să-ți poți cartea sau caietul tău de scris!

Trist copil, jocul tău a sbrutat de mult și ochii tăi în loc să scilpească de strălucire după tot felul de drăcii nevinovate, ei iucesc triști, fără culoare și înoată în melancolia unei copilării pierdute, căci sunt rari oamenii, care să aibă grijă și de farmecul copilăriei tale și sunt foarte puțini oameni, care să mai zică plini de blândețe și de dragoste: «lăsați copiii să vină la mine!»

Mircea Moreanu Invățător, Boghicea Roman

Cât știm despre viața și lume

Profesorul G. C. Dragu din București a ținut anul trecut o conferință la Ateneul din București despre «Cât știm și cum ne reprezentăm astăzi lumea».

Domnia sa și-a tipărit conferința anul acesta și acum se poate vorbi despre ea, pe temelul unui text lămurit. Din ea aflăm că, oricâte știe omul de azi despre lume și despre viață, mult mai mult este ceea ce nu știm. Mai cu seamă în ce privește viața, de unde izvorăște ea (pe ce se întemeiază ea, totul este învăluit în întuneric. Deși găsești că în trupul ființei vii se află cutare substanțe, dăci însă le pui pe acestea la un loc, vrând să alcătuiești un tot, nu ai și viața.

Ai zice că trupul este alcătuit din elemente care sunt în lume și totuși ai substanțele, le aduni de colo și de colo, dar nu ai trupul. Ce este viața? de unde vine? nu putem ști. Oricât am înaintat în fel de fel de cunoștințe în jurul ei, în aceasta însă n'am făcut un pas. Ii zici vieții că ea este un fel de energie, că este o putere care e prinsă de închegarea la un loc a subst. ntelor. Cu toate acestea ea e altceva decât puterea de încălzire care e în chisă în lemn sau în cărbune.

Ea are în sine puterea de a se adaoga, a crește, a fi ținută într'o unitate, care subordonează elementele felurite care intră în alcătuirea trupului. Aici

de cerul senin, ce stă veșnic în fundul apei cu undele cristaline, ce se strecoară sg'obiu printre bolovanii de calcăr ce stau nepăsători...

Peștera poartă acelaș nume E o gaură ce pare gura deschisă a unui monstru uriaș, ce caută să înghită minunile și frumusețile naturii, care pe tine bjet om răfăcitor, te face să te întrebzi? Ce ești tu față de toate acestea? Nimic!...

Pătrund în interior cu torțe aprinse. Mă întâmpină un aer rece și umed cu un miros înțepător de sulf.

În bolta neregulată, pe a căre pereți umezi, natura a brodat diferite figuri, ce par cu adevărat chipuri de animale.

Picăturile de apă, cad în ritm cadentă asemenea lacrimilor fierbinți, isvorâte din adâncul ochilor visători și albaștri ca fundul mării.

Lumina s'a stins. E întuneric. Păream că rătăcesc ca poetul Virgil în infernul lui Dante...

Dar... am revăzut iarăși lumina zilei. Un glas melodos de caval îmi farmecă auzul. El e cântecul străbun, e psalm, e plâns, e doină! S'a înnoptat. Luna odisee de aur pășea visătoare după o rariște de brad, ce se întinde la poala muntelui Moteașul. A doua zi, salut cu acoperământul capului, satul simplu și pitoresc, satul plin de viață și un suflet românesc, — satul ca în povești «Dâmbovicioara».

Ioan N. Drăgan

... în parlamul îmbăbător de rășină, măntămpină copiii și fetițe, aruncându mi flori frumoase și mirositoare. Ei îmi tresc în suflet iarăși dujcea-mi melancolie a aducerilor aminte, din viața naivă și nevinovată de când eram copil... Pretutindeni e tăcere ca în mormânt. Intregul sat e dus sub povara somnului liniștit. Numai vântul mișcă a lene crenguțele tinere și nevinovate, ale vre-unui brad secular.

Murmur Dâmbovicioarei, pare un zumzet nesărit de albine, ce șoptesc tainic în adâncul imens al singurătății și liniștii eterne...

Un glas aveau îmi spune: «Am ajuns!»

Dinaintea ochilor îmi apare defileu; două stânci negre de grant gata să se prăbușească înalte ca ziduri de prăpastie, a coperite cu muș hi și rădăcini, ce atârna fantastic.

Soarele nu-și poate vedea fața, ci numai o lășie îngustă

de zvărlit cu picioarele la Montevideo.

Dovadă că mersul la Montevideo nu e nimic, este că State ca Anglia și Germania n'au catadict să se ducă. S'a dus Franca și a mântăc bătaie. Nu cumva o fi acum Brăcia în mare pagubă, fiindcă 10 tineri ai ei au fost mai slabi la zvărlit din picior ca tinerii din Urugvai și Paraguai?

Iată veste acum că și România ar fi făcut ceva acolo cu lupătorii ei Kogel și Robe.

Apoi bodoproste cu așa lupători «români»!

Pentru atâtea fleac sporovăielile d-lui Săvescu.

Noi citim cu grijă tot ce se scrie despre luptele sportagilor noștri, pentru a vedea toată copilăria lor. Iată acuma alta. Un d-Săvescu face mare țărăboi la Universul că iau și Românii parte la luptele dela Montevideo. Ne vom pune în vederea lumii, zice domnia sa. De fapt fleacuri. De nu ne punem în vederea lumii cu altele ca aceasta tot nimic și nu p u t e m lipsi. Căci în N e a m u l R o m â n e s c dela 23 Iulie a. c., citim cazul unui american care a fost scârbit cu «vino azi; vino mâine!» din birourile noastre.

Toata sunt care ne fac de răs și dacă nu punem rânduială în de alde astea, în șoselele pe care nu poți umbla, nu ajută nimic învingerea câtorva tineri buni

de zvărlit cu picioarele la Montevideo.

Dovadă că mersul la Montevideo nu e nimic, este că State ca Anglia și Germania n'au catadict să se ducă. S'a dus Franca și a mântăc bătaie. Nu cumva o fi acum Brăcia în mare pagubă, fiindcă 10 tineri ai ei au fost mai slabi la zvărlit din picior ca tinerii din Urugvai și Paraguai?

Iată veste acum că și România ar fi făcut ceva acolo cu lupătorii ei Kogel și Robe.

Apoi bodoproste cu așa lupători «români»!

Pentru atâtea fleac sporovăielile d-lui Săvescu.

Cine sunt și ce urmăresc adventiștii 1)

Intâmplător mi-a căzut în mână un volum cu titlul de mai sus. L'am citit din curiozitate, căci a sta 22 ani sub influența adventismului ca autorul cărții, C. Ouatu, înseamnă să cunoști mai mult decât un profan.

Mărturisirile d-sale sunt uluitoare. Ele ne pun în lumina zilei dedesupturile, mijloacele ce întrebunțează acești «luminaiși» și copii ai lui D-zeu pentru a-și ajunge scopurile tendențioase. Dar să punem la îndoaială cele mărturisite ?

Cu altă ocazie am citit cartea «Adventismul dat pe față» în trad. P. C. Arhim. I. Scriban, în care tot un reneget de-al adv. Carl Müller, destăinuie aceleași fapte de principii. Și acela ca și d-l Ouatu, fără cultură deosebită — C. Ouatu n'are decât o clasă primară rurală, — oameni din popor, acaparări prin mijloace necusute de adv., au ajuns la convingere proprie. Advent sub egida învățăturilor creștine, jupoae pe navii căzuți în cursă, «sugându-le ultima picătură de viață» (C. Ouatu, pag. 122).

Cartea d-lui Ouatu, scrisă într-un stil cam simplu, cu multe greșeli de formă și digresiuni inutile, putea să se reducă la mai puțin de 153 pag. cât are, fără a pierde din importanța documentară, câștigând însă în concizie.

Materia e împărțită în două grupe.

În prima descriere în mod amănunțit viața intimă a fiecărui din reprezentanții de seamă ai comunității adventiștilor din România. (Trebue să știți că d. C. O. a fost în posturi de mare răspundere: Preșbiter al comunității Sf. Vineri, casier al aceleiași comunități, membru în comitetul conferinței Muntenia și cenzor în societatea coop. «Cuvântul Evangheliei», așa că a avut prilejul să cunoască pe fiecare.

Iată concluziile la care ajunge: «Sunt om de 42 ani și am trăit în mijlocul unei societăți decât zute» (pag. 59). Și toți din fruntea comunității sunt o «castă» bine organizată, care «exploatează și sufletul și munca pe toate părințele».

În partea a doua, mult mai interesantă, d-l Ouatu cercetează lucrarea lor sub cele trei fețe: moral, economic și național.

Un «frate» este «bun» cât timp poate să plătească zecimea și celelalte «daruri oficiale» (pag. 26); dar, îndată ce nu mai e în stare de aceasta, e lipsit de orice ocrotire. Așa sunt cazurile pe vestite la pag. 93 și 120. Un asemenea caz e povestit și de Carl Müller în cartea sa la pag. 82. Unde sunt principiile creștine vânturate cu atâtă căldură (!) de adventiști ? Când scopuri mășave și neumane sunt adăpostite după adevărul biblic, ele fiind numai mijlocul, asta înseamnă moralitate creștină ?

Cum «pot să despoae pe bie-

tul om» (pag. 128) se vede din următorul tablou adevărat, cuprinzător a 23 «daruri oficiale hotărâte», fără de altele ocazionale ca: colectele, etc.: 1) Zecimea; 2) Zecimea casei de ajutor; 3) D.r. de 1 zi; 4) Dar pentru școala de Sabat; 5) Dar pentru al 13 Sabat; 6) Dar pentru misiunea externă; 7) Daruri pentru fonduri misionare; 8) Dar pentru misiunea locală; 9) Dar pentru fonduri de educație; 10) Dar pentru distribuirea revistei de toamnă; 11) Dar de săptămâna cea mare; 12) Dar pentru săplământă de abnegație; 13) Dar pentru săptămâna de rugăciune; 14) Dar de ziua nașterii; 15) Dar pentru pomenirea morților Eufrosina Păunescu și Laslu; 16) Daruri de 1 Sabat din lună; 17) Daruri de ziua cununilor; 18) Dar la ieșirea din adunare; 19) Dar pentru cheltuielile școlii de Sabat; 20) Dar pentru întreținerea localului; 21) Dar pentru chirie; 22) Dar pentru cina Domnului; 23) Daruri pentru rulouri.

După o socoteală simplă, în mijlocul, un «lucru» în via Domnului cu un venit de 4000 lei lunar, plătește anual 12.000 lei. Judecați în mod obiectiv, dacă această «toată această sumă este înghițită de o mică castă organizată» (pag. 128).

Cine sunt conducătorii adventiștilor din România ?

Toți sunt străini de neamul nostru, unele umile ale organizațiilor adventiste străine, cari a caparează cât pot mai mult pentru ei și tovarășii lor de dincolo de graniță.

1) D. Wall, președintele Uniunii Române adventiste; 2) Iohan Bauer, președ. conferinței «Muntenia»; Chesel, președ. conferinței «Transilvania»; 4) P. Herman, președ. conferinței «Banat»; 5) Gaede, direct. «Institutului de teologie» adventistă; 6) Drezen, direct. «Casei de editură»; 7) O. Fastnach, casierul general (p. g. 133).

Concluziile ? «Adevărul lor scop este stăruirea poporului român și punerea lui în stăruirea unor spoliatori străini de leg a și neamul nostru» (pag. 136).

Astfel prezentată cartea d-lui C. Ouatu, aduce un folos real drept credință și lor ortodoxi; le dă posibilitatea ca să cunoască ceace se ascunde în dosul învățăturilor adventiste; și odată știute scopurile și mijloacele lor, vor putea ușor să se opue ispititelor celor ce se intitulază «adveratul popor al lui Dumnezeu».

Căci, precum spune evanghelistul: «Din faptele lor veți cunoaște pe dânșii» (Matei 7, 10).

G. I. BALACIU.

1) Cartea se găsește și la autor: D-l C. Ouatu, str. Filomelei Nr. 5, București.

Dela C. F. R.

Zilele trecute s'a ținut la Sinaia Conferința C. F. R. La aceasta, care a ținut trei zile s'a cheltuit frumoasa sumă de 900.000 (nouă sute mii) lei.

Dacă această sumă s'a cheltuit în trei zile pentru o astfel de conferință, nu ne mirăm de ce se aude că această instituție merge rău. Din cheltuielile făcute, ținem să notăm: Plata salarii unde s'a ținut conferința trei zile 38.700 lei, apoi o masă foarte îmbelsugată de 100 de persoane a 1000 lei pentru fiecare persoană, deci 100.000 lei și alte multe cheltuieli.

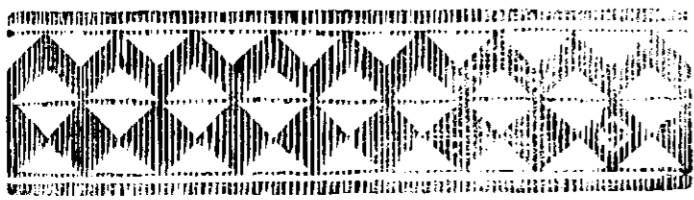
Aceste informații le-am luat

din dosarul de cheltuieli de la conferință.

În timp ce sânt halte care n'au locuință cum e cazul dela Cozieni din jud. Ilfov, desparte care eu am scris în «Universul», iar șeful haltei stă cu bagajele afară în mijlocul pădurii, direcțiunea C. F. R., ne luând nici o măsură de clădire, iată că la Direcțiune se cheltuiește așa de mult pentru nimic. Și apoi se svoneste că se vor face economii ?

Dee Domnul să fie cum zic Domniile lor și să nu fie cum bănuiesc eu. Căci dacă se va mai cheltui atât de unde să mai fie și economie ?

Diac Fussu

Xilografie—

de I. Oeorghiu

Cum este că unii de beau și fumează, dar trăesc mult?

Să răspundă cine e medic. Apoi iată ce răspunde d. P. Robescu într'un prea frumos foileton din Adevărul dela 1 Iulie a. c.:

«Toate palpitațiile, toate așteptările, toate grijile, toate nevoile din viața noastră de azi, ne-o scurttează. În trecut, strămoșii noștri, nu luau parte atât de activă la sbuciumările intelectuale la care luăm noi azi parte.

Strămoșii noștri duceau o viață în contemplativă, dar o viață retrasă, liniștită, mult mai puțin furtunoasă ca viața pe care azi, toți o ducem.

Pe urmă, Românii nu cunoșteau două mari cătrăvuri cari veninează întreaga omenire; tulutul și jocul de cărți. Multe luni, mulți ani din viață ne taie jocul de cărți și tulutul.

Igiena ne învăță cum să ne prelungim viața și cum să ne punem la adăpost de pericolele cari ne-o amenință. Igiena, întru prelungirea vieții, trebuie ținută foarte mult în seamă.

Sutin totuși mulți, cari prin spirit de contrazicere, spun că sunt oameni, în special la țară, cari toată lunga lor viață, nu s'au preocupat de fel de igiena, au trăit nespălați, ca și animalele, și s'au hrănit mai prost decât ele.

O fi; dar la aceștia sunt două cauze cari le-au lungit viața una este traiul în aer liber, sculându-se și culcându-se de vreme; alta este sobrietatea.

Traul în aer liber, culcatul și sculatul de vreme, fac ceace face gimnastica și masajul la orașe, fac ceace azi se numește sport sau și mai modern; educația fizică.

Sobrietatea, la țară, este un alt factor important care prelungește viața.

La orașe, sobrietatea este impusă prin faimoasele regimuri alimentare, așa de mult date în zilele noastre.

Alcoolul sub oarecare formă va fi luat, scurttează viața: ca să

trăești o sută de ani, nu trebuie să bei nimic.

De acest adevăr s'au pătruns americanii când au votat faimoasa lege a prohibițiunei.

De la aceste adevărate arătări ale D-lui Dr. Robescu, vom să punem și noi o părere a noastră. De multe ori se spune; da uite cutare cum bea și trăiește și nu are nimic. Aceasta însă înseamnă a judeca după cele puține, nu după cele multe. Sa nu ni se speue că cutare e bețiv, și trăește, ci să vorbim de mulți bețivi care se prăpădesc. Nu are aface că unii scap din primejdie, ci greul este că cei mai mulți nu scap. Pe fiecare zi citim despre relele beției, și atunci ce să ne mai dăm după degăt și să spunem că cutare bea și nu are nimic? Nu e tmeinic a cogea în felul acesta și aceasta am voit s'o spunem și noi, pe lângă cele spuse de d. Dr. Robescu.

A. S.

DIN ZIARE

In ziarul Galați Noi, din 13 Iulie a. c., sub titlul «Dacă materialității n'ar predomină citim frumoase rânduri despre silința cătorva bărați pentru a aduce oarecare strălucire satului lor. Este vorba de fânărul Constantin Leu, care deși vine numai din când în când în satul său Țuțcani din jud. Covurlui, se apucă de înfrumusețat ceva în sat. Având satul o primărie urâtă, a pus la cale să i facă o casă cum trebuie și acum, la 20 Iulie, urma să se sfințească această nouă clădire, de o frumusețe cum nu este alta prin partea locului. Fratele său este Prea Sf. Sa Arhierul Grigorie Leu Botoșăneanu, vicarul Mitropoliei Moldovei, care de asemenea urma să vie de ziua Sântului Iie (20 Iulie) în sat, spre a sluji de hramul care este în sat și a sfinți primăria. Alt vic al satului satului este d. I. Vicul, profesor de muzică în București care, de asemenea, vine să puie unărul la ridicarea satului. În adevăr, scrie ziarul, rar găsești în alte părți atâția oameni luminaiși adunați într'un singur sat.

Despre alt sat, Aldești, ziarul spune ce minunată i făcut în școala satului învățătoarea Florica Antonescu. Totul scripește de îngrijire și curățenie. La școală se fac o multime de întocmiri culturale, prin care se caută cultivarea obștii. Alături de învățătoare, în acel sat lucrează cu inimă Preotul Moisei, pe care Zilot Moldoveanu, care iscărește cele povestite, îl numește preot de ispravă.

Creдем și noi că așa țării ar fi alta, «dacă materialității n'ar predomină» adică n'ar fi prea mulți ceice trăesc p-ntru hoit și nu au plăcere de frumusețele sufletului.

Cum se scrie în Basarabia

loacele fie directe sau indirecte. Apoi Sf. Sa ar fi în drept să spună că și frații transilvăneni și bucovineni cunt asemenea soviniși deoarece nemțeasca predomină. Bazați pe ști. noologice vom putea spune că mai mare e gradul de sensibilitate a unui fiu care, după ani de pribegie, se vede în sânul familiei sale, de cât acela care a stat tot timpul în mijlocul ei. Mă nîr, cum din sufletul unui astfel de protagonist național pot isvoi asemenea refutări contra compatrioților săi. Mai ales astăzi când ni se im-pune așa de sumet marea problemă a unificării sufletului a tuturor fraților. Or Sf. Sa trimis special pentru acest lucru credem că și va îndepărti sf. dato-rie pentru a renunța la această miguloasă preocupare și a ne da ceace ne a promis în prelu-diul articolelor sale. A vorbi adevărul de problema naționalismului pur nu fanatic, mai ales astăzi, e un subiect foarte vast și credem că Sf. Sa îl cunoaște.

Ar fi dar zadarnic să ocupăm spațiul acestui agent de propaga-nda națională, cu articole subiective. Vom putea vorbi și fran-tuțește, rusește, italienește, nem-țește și etc. însă rămâne precis că și noi basarabenii simțim o-mănește și că sbate aceleași sânge de moldovean. «Nu-i pădure fără uscăciune». Sperăm că Sf. Sa va lua aceasta în nume de rău deoarece nu cunoșc nici pe unul din această desbatere — sunt complet străin. Pur și simplu am scris ca orice intelectual *) care fiind în drept atăcut cu școala comunistă a Sf. Sale. Noi am muncit și n'am cerșit! **) Și-ar fi o rușine a o primi. Chiar dacă am devenit pe alocurea violent în expresii, Sf. Sa va ierta de-oarece îl impune două lucruri.

E. STAYER
Gvozdova-Sarocca

1) Dar parcă am înțeles ceva din ce ai scris până aici, ca să știu care e punctul în care zici că e Babilonul întreg, de nu se poate alege nimic din el. L'am dat și noi ca dovadă de halui în cere zac unele capete. — A. S.

2) Nu e adevărât. — A. S.

3) Mai mare copiărie decât a cest scris de analfabet ?

4) Noroc că Basarabia mai are și altfel de intelectuali, că de-ar fi toți ca acesta, ar trebui să ne îngrozim. Vedeti! Pe acesta însă: Nu poate lega două gânduri ca lumea și tot mai ese în față să-l vadă lumea. Este însă o trășă tură a multora din ei. Sunt ne-puțincioși, dar increzuți. Vedeti pe însuși acest exemplar în carne și oase, care-ți scrie de Dante și Shakespeare, iar el nu poate face o compunere de școlar începător! — A. S.

5) Se și cunoaște câți muncit, iar cât despre cerșit, aceasta este foarte mult în obiceiurile Basarabiei. Colțul și calicul. — A. S.

Suntem rugați de părinți să cercm d-lui ministru al instrucțiunii să ia măsuri severe de îndreptare.

Nădejduim că vor pătrunde și în liceul de fete din Soroca, ordinea și morală, de care nu elevele sunt vinovate că le lipsesc astăzi.

Universul din 28 Iulie a. c. tipărește bucată scrisorului francez Maurice Dekobra, în care acesta ia în bătaie de joc lupta împotriva beției în Statele-Unite din America de Nord. Se știe că Francezii totdeauna batjocoresc măsurile împotriva beției din Statele-Unite, pentru că ei nu-și mai pot desface acolo scumpele vinuri și rachiiuri boierești zise licheoruri. Noi avem însă tot temeiul să punem la îndoaială toate arătările lui Maurice Dekobra împotriva slăbiciunii măsurilor față de beție, pentru că, în același număr al Universului, se află două știri din America, din care se vede că o cârmuire de acolo nu se joacă și este aspră în toate măsurile ei. Iată, de pildă, o știre despre unul din cei mai însemnați zburători și constructori de aeroplane din Statele-Unite care, după 23 de ani de umblare cu aeroplanelor și având mari merite, e descoperit că nu ar avea patalama de zburător cerută de regulamint.

Având în vedere că omul aces- ta a fost mare aviator și constructor de aeroplane fără brevet urma că această e mai însemnat lucru decât să ai o hârte la mână dela o școală oarecare. Totuși a fost dat în judecată și el s'a apărut spunând că mai de seamă este ce a făcut el decât să aibă brevet. Toate acestea însă n'au ajutat la nimic. A fost osândit la 500 de dolari pedeapsă bănească și îndatorat să treacă examenul și să primească toate greutățile cerute de căpătarea brevetului. Aceasta însă înseamnă că nu te poți juca cu autoritățile americane.

Alt caz este pe aceiași pagină a umblat unul care pregătește jocuri de teatru să puie să joace oameni mai mult dezbrăcați decât îmbrăcați. Jocul a fost oprit de poliție, cel ce l-a pus la cale a fost dat în judecată, iar câțiva și câteva din ceice veniser pe scenă dezbrăcați au fost puși la ră-coare.

Acolo organele stăpânirii au alt chip de a judeca și de a aplica măsurile decât la noi. De aceia nu putem crede că în ce privește beția, încălcările vor fi mergând cu atâtă ușurință cum vor să ne facă a crede de alde Maurice Dekobra. Dacă aceste organe sunt dărze și neînduplecate la unele, nu se înțelege de ce ar putea fi blege și molatece la celelalte.

În aceleași nr. al Universului și știri dureroase cu arătări amănun- te despre prigonirile din Rusia împotriva Bisericii. Se arată căte biserici au fost prefăcute în localuri de petreceri ori li s'a dat altă întrebuințare ori au fost aruncate în văzduh prin dinamită mari catedrale, vestite în arhitectură și însemnătate istorică, au fost sfărâmate.

Numărul viitor al Ziarului «Cultura Poporului» va apare la 7 Septembrie, iar de la această dată va apare săptămânal

+

Cu multă părere de rău și durere anunțăm moartea unuia din foștii redactori ai «Culturii Poporului».

I. Șurculescu — Cernăteanu
Ziarist

după o lungă și grea suferință. Exprimăm familiei repauzatului sincera noastră părere de rău, iar mult săr-guitorului nostru răposat amintire veșnică.